

Nota van antwoord

Behorende bij Peilbesluit IJsselmeergebied

Datum 14 juni 2018
Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Informatie	www.rijkswaterstaat.nl
Telefoon	0800-8002
E-mail	Project Peilbesluit IJsselmeergebied

Datum	14 juni 2018
Status	Definitief

Versienummer	1.0
--------------	-----

Inhoud

1	Inleiding—7
1.1	Nota van antwoord—7
1.2	Samenvatting ingediende zienswijzen—7
1.3	Peilbesluit (ambtshalve) wijziging—8
1.4	De milieueffectrapportage (m.e.r.) blijft ongewijzigd—8
1.5	Leeswijzer—9
2	Samenvatting zienswijzen—10
2.1	Peilbesluit algemeen—10
2.1.1	Proces—10
2.1.2	Nadeelcompensatie—12
2.1.3	Operationaliseren Flexibel Peilbeheer (OFP)—13
2.1.4	Monitoring—14
2.2	Peilverloop—15
2.2.1	Peilopzet—15
2.2.2	Veluwerandmeren—16
2.3	Water en bodem—17
2.3.1	Waterveiligheid—17
2.3.2	Wateroverlast binnendijks—19
2.4	Natuur—20
2.4.1	Natuurwaarden IJsselmeergebied—20
2.4.2	Wet natuurbescherming vergunning—22
2.4.3	Buitendijkse natuurgebieden—23
2.4.4	Planten en diersoorten—24
2.4.5	Maatregelen natuur—24
2.4.6	Monitoring natuur—26
2.5	Gebruiksfuncties—26
2.5.1	Recreatie—26
2.5.2	Landbouw—33
2.5.3	Scheepvaart—37
2.5.4	Scheepsbouw—39
2.5.5	Wonen—40
3	Adviezen—45
3.1	Commissie voor de milieueffectrapportage—45
3.1.1	Samenvatting advies—45
3.1.2	Standpunt bevoegd gezag—46
3.2	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed—47
3.2.1	Samenvatting advies—47
3.2.2	Standpunt bevoegd gezag—48
Bijlage A	Insprekers—49

1 Inleiding

1.1 Nota van antwoord

Voor u ligt de nota van antwoord waarin Rijkswaterstaat reactie geeft op de zienswijzen die in de periode van 3 oktober tot en met 13 november 2017 zijn ingediend naar aanleiding van het ontwerppeilbesluit voor het IJsselmeergebied en de bijbehorende onderzoeken (milieueffectrapport, passende beoordeling en natuurtoets). Deze nota van antwoord verantwoordt op welke wijze het bevoegd gezag omgaat met de binnengekomen zienswijzen op het voorgenomen peilbesluit. Het bevat samenvattingen van de zienswijzen, het standpunt van het bevoegd gezag hierover en geeft aan op welke wijze deze zijn meegenomen in de besluitvorming.

1.2 Samenvatting ingediende zienswijzen

In de periode van 3 oktober tot en met 13 november 2017 zijn 71 zienswijzen ontvangen. Tijdens de zienswijzeprocedure zijn vijf inloopinformatiebijeenkomsten georganiseerd. Participanten konden hier nadere informatie krijgen. Om de zienswijzen zo goed mogelijk te kunnen meewegen en afwegen in het besluitvormingsproces werd eenieder uitgenodigd te reageren op de plannen, en dan met name om in te gaan op de volgende vragen:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in de documenten?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? En zo ja, hoe?

De reacties zijn afkomstig van overheden (11), belangenorganisaties (5, waarvan enkele namens meerdere organisaties) en particulieren/bedrijven (55). Onderstaande tabel geeft een samenvatting. Daarnaast hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een advies gegeven over het Milieueffectrapport Peilbesluit IJsselmeergebied.

Achtergrond	Aantal	
<i>Overheden</i>	11	<i>Waarvan</i>
• Provincies		1
• Waterschappen		2
• Gemeenten		8
<i>Belangenorganisaties</i>	5	<i>Waarvan</i>
• Landelijk		3
• Regionaal		2
<i>Particuliere/bedrijven</i>	55	<i>Waarvan</i>
• Recreatiesector		18
• Bedrijven		5
• Burgers		32
Totaal	71	

Tabel 1: samenvatting zienswijzen ontwerppeilbesluit en bijbehorende onderzoeken

1.3 **Peilbesluit (ambtshalve) wijzigingen**

De zienswijzen hebben geleid tot een wijziging in het peilbesluit. Verder is er ambtshalve een wijziging doorgevoerd. Deze wijzigingen worden hieronder beschreven.

Artikel 2, lid 1 niet van toepassing

De zienswijze met betrekking tot het buitentoepassing verklaren van artikel 2, lid 1 van de Beleidsregel nadeelcompensatie wordt gehonoreerd.

Met artikel 7.14 van de Waterwet is slechts het stelsel van de Beleidsregel Nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 (voorheen: Regeling Nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999) gecodificeerd specifiek voor schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Voor het nemen van besluiten op verzoeken om nadeelcompensatie wordt in lijn met het bepaalde in het vijfde lid van artikel 7.14 van de Waterwet de Beleidsregel nadeelcompensatie gehanteerd.

Steenen Beer

Toelichting op aanvulling

In het MER Peilbesluit IJsselmeergebied is vastgesteld dat het vervroegd uitzakken van het waterpeil in de zomer tot gevolg heeft dat de waterinlaat vanuit het Markermeer op de Gravenlandsevaartboezem bij de Steenen Beer (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht) wordt beperkt. Dit kan leiden tot schade aan waterkeringen, natuur- en landbouwgebieden in het Vechtplassen gebied en funderingen van huizen en andere objecten. Om dit effect te verminderen is bij het optimaliseren van het basisalternatief de start van het uitzakken van het peil met twee weken verschoven van 1 augustus naar 15 augustus. Hiermee worden de effecten van het Peilbesluit bij inlaat de Steenen Beer beperkt, maar niet weggenomen. Om de effecten volledig weg te nemen worden mitigerende maatregelen door Rijkswaterstaat noodzakelijk geacht.

De maatregel leidt tot een vergroting van de capaciteit bij deze inlaat met 20m³/min met behulp van waterpompen. De uitwerking van deze mitigerende maatregelen wordt in overleg met het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht vormgegeven.

Aanvulling in peilbesluit

Het peilbesluit is aangevuld met een artikel waarin deze maatregel is beschreven (artikel 6).

1.4 **De milieueffectrapportage (m.e.r.) blijft ongewijzigd**

Het milieueffectrapport (MER), dat gelijktijdig met het ontwerppeilbesluit ter inzage heeft gelegen, is getoetst door de Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie heeft op 22 juni 2017 haar toetsingsadvies over het MER Peilbesluit IJsselmeergebied uitgebracht. Dit advies is samengevat opgenomen in hoofdstuk 3 van deze nota van antwoord. De gedane aanbevelingen in de zienswijzen leiden niet tot een wijziging van het MER. De adviezen met betrekking tot monitoring worden opgenomen in het monitoringsplan van Operationaliseren Flexibel Peilbeheer (OFP).

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de samenvatting van de ontvangen zienswijzen. Deze zijn gerangschikt naar thema. Per thema is aangegeven welke insprekers hierop een zienswijze hebben ingediend. In hoofdstuk 3 is het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage samengevat. Bijlage A bevat de lijst van zienswijzen op volgorde van binnenkomst. Hier wordt per zienswijze terugverwezen naar de thema's (paragraaf) waarop deze betrekking heeft.

2 Samenvatting zienswijzen

2.1 Peilbesluit algemeen

2.1.1 *Proces*

Registratienummers

3 / 9 / 10 / 11 / 13 / 14 / 15 / 16 / 17 / 18 / 21 / 25 / 34 / 43 / 44 / 45 / 46 / 49 / 50 / 51 / 52 / 53 / 59 / 60 / 62 / 63 / 68 / 70

Samenvatting zienswijzen

Ondersteunen doel peilbesluit

Enkele indieners geven aan één of meerdere doelen van het peilbesluit te ondersteunen. Een indiener geeft aan tevreden te zijn met de goede samenwerking tussen Rijkswaterstaat en indiener.

Procesafspraken over te verrichten onderzoek

Verschillende indieners zijn teleurgesteld over de gedane onderzoeken voor het peilbesluit en dan met name ten aanzien van het lagere peil medio augustus. Indieners verwijzen hierbij naar het onderzoek dat is uitgevoerd door de HISWA en geven een overzicht van de resultaten uit dit onderzoek. Afspraken over dat Rijkswaterstaat in het kader van het peilbesluit/MER effecten afdoende in beeld zou brengen, zijn volgens indieners niet nagekomen. Effecten worden daarnaast alleen toegewezen aan ondiepe toegangseulen (< 2 m) terwijl ook diepere eulen overlast zullen ondervinden.

Procesafspraken regionale overheden

Diverse regionale overheden geven aan dat in het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied (BPIJ) is afgesproken dat de regionale overheden zich samen met Rijkswaterstaat zullen inspannen om tot een op schrift gestelde procesafpraak te komen. Hierin specificeren en adresseren Rijkswaterstaat en de regionale overheden de kosten en maatregelen als gevolg van het nieuwe peilbesluit en de kostenverdeling. Deze procesafspraken zijn nog niet gemaakt.

Indieners geven aan dat Rijkswaterstaat in februari 2018 heeft gevraagd om medewerking te verlenen aan een inventarisatie van effecten en maatregelen als gevolg van het nieuwe peilbesluit en daarbij heeft aangegeven dat bij de voorbereiding van het definitieve besluit rekening wordt gehouden met de zienswijze van indieners. Indieners vragen de nog te nemen procesafspraken en de benodigde mitigerende maatregelen op te nemen in het peilbesluit of in een nog af te sluiten bestuurlijke overeenkomst, voorafgaande aan vaststelling van het peilbesluit. Indieners gaan er vanuit dat de Minister als initiatiefnemer van het nieuwe peilbesluit de verder in de zienswijze genoemde knelpunten en mitigerende maatregelen 100% financiert. Indieners vragen om de procesafspraken te monitoren en jaarlijks te evalueren. Indieners willen op voorhand tot afspraken komen, verwijzing naar de nadeelcompensatie wordt afgewezen.

Proces landbouwsector

Ondanks dat de landbouwsector als deelnemer van het ROIJ veelvuldig heeft meegewerkt aan het duiden van knelpunten en oplossingen, wordt daar in het ontwerppeilbesluit aan voorbij gegaan. Hier leidt indiener uit af dat Rijkswaterstaat

in relatie tot dit ontwerppeilbesluit geen investeringen wenst te doen om de onmiskenbaar toenemende risico's voor individuele agrarische ondernemers buitendijks te beperken.

Publiceren peilbesluit

Indiener is van mening dat het MER nog niet gepubliceerd had moeten worden aangezien op dit moment de verantwoordelijke van Rijkswaterstaat nog in overleg is met de watersportgemeenten, HISWA en KNWV om alsnog de kosten voor mitigatie in beeld te brengen.

Informatievoorziening

Een indiener geeft aan als grondeigenaar niet eerder geïnformeerd te zijn over het voornemen. Indiener had verwacht als grondeigenaar persoonlijk geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen, voorlichtingsdagen en mogelijkheid tot indienen van een zienswijze.

Enkele indieners geven aan graag op de hoogte gehouden te worden van het verdere proces.

Reactie bevoegd gezag

Procesafspraken over te verrichten onderzoek

In het kader van het MER is op basis van de beschikbare informatie in de vorm van ANWB havenalmanak, ANWB waterkaarten, havengidsen, websites, aangevuld met telefonische interviews, een uitspraak gedaan over de te verwachten omvang van de effecten. Daarbij is in de analyse gekeken naar alle jachthavens in het IJsselmeergebied en hun bereikbaarheid of diepgang. Deze analyse is vervolgens geaggregeerd naar algemene uitspraken voor alle jachthavens in het IJsselmeergebied. Uit deze analyse blijkt dat relevante effecten verwacht worden bij de 20% van de havens die in de huidige situatie al een diepgang hebben kleiner dan 2 meter. De keuze om de analyse te richten op de diepgang van 2,10 m is mede gebaseerd op de interviews die met jachthavens zijn gehouden, waaruit blijkt dat maar weinig boten een grotere diepgang hebben dan 2,00 m.

Door Rijkswaterstaat is eind 2017 en begin 2018 in samenwerking met gemeenten, provincies en watersportsector, een nadere knelpuntanalyse uitgevoerd. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Op basis van het onderzoek is nog steeds onvoldoende duidelijk waar de knelpunten precies zullen optreden.

Procesafspraken regionale overheden

Met de gemeenten is in mei 2017 afgesproken dat zij samen met de watersportsector een nadere knelpuntanalyse zouden uitvoeren als vervolg op de door de HISWA geïnventariseerde problemen en als aanvulling op de analyse die is uitgevoerd voor het MER. Ook provincies zijn daartoe in de gelegenheid gesteld. Hiervoor heeft Rijkswaterstaat een vragenlijst opgesteld om knelpunten inzichtelijk te maken. In diverse overleggen met gemeente en watersportsector zijn op basis van deze vragenlijst gegevens verzameld over de bevaarbaarheid en toegankelijkheid van havens en geulen.

De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Op basis

van het onderzoek is nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Daarom is besloten hiervoor geen mitigerende maatregel in het peilbesluit op te nemen.

Het BPIJ heeft naar aanleiding van de uitgevoerde knelpuntanalyse de wens uitgesproken om gemeenschappelijk een aantal zaken in het IJsselmeergebied op te willen pakken, waaronder maatregelen die de bevaarbaarheid van het IJsselmeer en Markermeer bevorderen. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat is bereid mee te werken aan het nemen van maatregelen. De uitwerking van deze maatregelen vindt plaats, waarbij het BPIJ wordt betrokken.

Proces landbouwsector

In het kader van het MER zijn de effecten op landbouw in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat in buitendijkse gebieden beperkt negatieve effecten mogelijk zijn, met name door inundatie van deze gebieden. Het beleid voor buitendijkse gebieden, zoals beschreven in de Tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (december 2014), is dat bewoners en gebruikers zelf verantwoordelijk zijn voor het treffen van gevolg beperkende maatregelen en zij zelf het risico dragen van waterschade. Indien schade door invoering van het flexibel peilbeheer ontstaat in het buitendijks gebied komt deze schade, zover uitstijgend boven het normaal maatschappelijk risico, via de weg van artikel 7.14, eerste lid Waterwet voor vergoeding in aanmerking.

Publiceren peilbesluit

Het MER heeft de effecten van het peilbesluit onderzocht en in beeld gebracht. De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft geconstateerd dat het MER voldoende en heldere informatie bevat om tot een goede besluitvorming te kunnen komen. Alleen over de relatie tussen natuur en recreatie (ten aanzien van het later uitzakken in augustus) is door de Commissie aangegeven dat er onvoldoende informatie aanwezig is om het milieubelang voldoende mee te kunnen wegen bij de besluitvorming (zie hiervoor ook hoofdstuk 3 waarin het toetsingsadvies van de Commissie is samengevat). Uitgangspunt in het MER en ontwerppeilbesluit is dat mitigerende maatregelen niet nodig zijn en dat men bij eventuele onevenredige schade/hinder een verzoek kan indienen voor nadeelcompensatie. Daarmee was voldoende basis om het ontwerppeilbesluit ter inzage te leggen.

Informatievoorziening

De plannen om een nieuw peilbesluit op te stellen voor het IJsselmeergebied zijn op verschillende momenten en manieren gecommuniceerd. Daarbij is gebruik gemaakt van zowel landelijke als lokale media. Vanwege de grote hoeveelheid belanghebbenden rondom het plangebied, is dit niet persoonlijk gebeurd.

2.1.2 *Nadeelcompensatie*

Registratienummers

3 / 9 / 10 / 11 / 13 / 14 / 16 / 17 / 18 / 34 / 49 / 50 / 51 / 59

Samenvatting zienswijzen

Bezwaar toepassen nadeelcompensatie

Enkele indieners vinden het onacceptabel dat voor schade gebruik wordt gemaakt van nadeelcompensatie. Nadeelcompensatie is volgens hen omgekeerde bewijslast en kan daarnaast alleen worden verkregen onder specifieke voorwaarden. Enkele indieners wijzen er op basis van de "beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur

en milieu 2014" op de kans op het toekennen van nadeelcompensatie als nihil te beschouwen. Dit leidt volgens indieners uiteindelijk tot het afwentelen van de schade op het bedrijfsleven.

Specifiek voor de landbouwsector wordt door enkele indieners gesteld dat, gelet op de potentiële gevolgen voor de bedrijfsvoering van agrariërs, er lokaal in hun ogen volop reden is om daar niet het instrument nadeelcompensatie centraal te stellen, maar over te gaan naar tot investering die zorg draagt voor het beperken van risico's op schade. Hiervoor heeft indiener in notities die ook zijn voorgelegd aan Rijkswaterstaat, concrete voorstellen gedaan.

Artikel 2, lid 1 niet van toepassing

Verder wordt er op gewezen dat in het ontwerppeilbesluit (p. 44) ten aanzien van de Beleidsregel nadeelcompensatie artikel 2, lid 1 niet van toepassing wordt verklaard. Indiener begrijpt dit niet omdat dit juist de essentie is van de nadeelcompensatie.

Standpunt bevoegd gezag

Bezwaar toepassen Beleidsregel nadeelcompensatie

Met het aanpassen van het Peilbesluit IJsselmeergebied geeft de overheid invulling aan de haar toegekende taak om maatregelen te nemen die het algemeen belang dienen. Bij het nemen van een dergelijk besluit wordt in eerste instantie geprobeerd om mogelijke schade zo veel mogelijk te beperken of indien mogelijk te mitigeren. Desondanks kan het echter zijn dat individuele burgers en/of bedrijven door een besluit schade ondervinden. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft hiervoor de 'Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 vastgesteld'. Deze regeling is ook van toepassing op het Peilbesluit IJsselmeergebied.

Artikel 2, lid 1 niet van toepassing

De zienswijze met betrekking tot het buitentoepassing verklaren van artikel 2, lid 1 van de Beleidsregel nadeelcompensatie wordt gehonoreerd.

Met artikel 7.14 van de Waterwet is slechts het stelsel van de Beleidsregel Nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014 (voorheen: Regeling Nadeelcompensatie Verkeer en Waterstaat 1999) gecodificeerd specifiek voor schade als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer. Voor het nemen van besluiten op verzoeken om nadeelcompensatie wordt in lijn met het bepaalde in het vijfde lid van artikel 7.14 van de Waterwet de Beleidsregel nadeelcompensatie gehanteerd.

2.1.3 *Operationaliseren Flexibel Peilbeheer (OFP)*

Registratienummers

15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 47 / 53 / 68

Samenvatting zienswijzen

Beschrijving criteria wintersituatie

Indieners stellen dat het hanteren van ruimere marges ten aanzien van het peilbeheer mogelijk zal leiden tot grotere extremen. In de toelichting op het besluit wordt verwezen naar een Protocol Peilbeheer. Een aantal criteria voor het zomerpeil zijn in detail beschreven. Echter voor de wintersituatie is deze beschrijving zeer summier. Daarnaast geldt dat een grotere bandbreedte c.q. ruimere marge in het

meerpeil in de wintersituatie is toegestaan. De toegestane bovengrens van NAP -0,05 m gemiddeld kan lokaal voor wateroverlast zorgen.

Sturing

Een indiener geeft aan dat met het maken van een aantal sturingsafspraken over de uitvoering van het flexibel peilbeheer negatieve gevolgen voor zijn waterschap en de ingelanden van het waterschap voor een belangrijk deel worden voorkomen. Indiener vindt (bestuurlijke) borging van deze afspraken belangrijk. Daarnaast blijft volgens indiener vanzelfsprekend het recht bestaan om bij eventuele nadelige effecten een verzoek tot nadeelcompensatie in te dienen. Indiener vraagt om borging van sturingsafspraken in het peilbesluit of in een bestuursovereenkomst die separaat van het peilbesluit wordt gesloten.

Standpunt bevoegd gezag

Beschrijving criteria wintersituatie

De bandbreedte waarbinnen waterstanden optreden (zowel hoog als laag) verandert na het in werking treden van het peilbesluit niet. Wel kunnen hoge waterstanden tot NAP +0,50 m die nu al incidenteel voorkomen (gemiddeld 1 dag per 10 jaar hoger dan NAP +0,40 m in de winterperiode ter hoogte van de gemeente Edam-Volendam) ten tijde van een peilverhoging beperkt vaker gaan voorkomen, met name wanneer sprake is van combinatie met windopzet. In het MER is berekend dat in het Markermeergebied ter hoogte van de gemeente Edam-Volendam deze kans toeneemt met een factor 5 in de winterperiode (van 1 dag per 10 jaar naar 1 dag per 2 jaar). In de praktijk wordt via het operationele peilbeheer gestuurd op actuele weersomstandigheden. Daardoor zal het daadwerkelijk vaker voorkomen van met name hogere waterstanden aanzienlijk worden beperkt. Het peilbeheer in de winter wijzigt niet, met uitzondering van maart. In de beschreven sturingsprincipes in het Peilbesluit IJsselmeergebied (Artikel 3, voorwaarden bandbreedtes) is onder Voorwaarden voorjaarsopzet (A) aandacht besteed aan de wijzigingen in maart.

Sturing

In het kader van OFP zullen in samenspraak met het regionaal waterbeheerdersoverleg beheerprotocollen worden opgesteld. Voorstellen voor beheerprotocollen zullen in het ROIJ en het BPIJ worden toegelicht. De protocollen worden uiteindelijk formeel vastgesteld door Rijkswaterstaat binnen één jaar na het van kracht worden van het peilbesluit.

2.1.4 *Monitoring*

Registratienummers

22 / 59

Samenvatting zienswijzen

Indieners achten een monitoring in verband met de rechtspositie van grondeigenaren/-gebruikers van groot belang. Met het oog op het kunnen duiden van veranderingen als gevolg van een nieuw peilbeheer, is van belang dat ook in de periode dat er nog geen sprake is van een nieuw peilbeheer, op agrarische gronden rond het 'IJsselmeergebied' wordt gemeten aan de waterhuishouding. Teneinde een goede nulmeting te hebben ligt het hierbij in de rede om ruim (2 jaar) voor het moment dat peilen anders worden gestuurd, gemeten wordt aan de situatie (met peilbuizen of anderszins) op met name kritische plekken zoals die door landbouwers kunnen worden gemeld. In het verlengde van eerder in deze zienswijze gemaakte

opmerkingen gaat het bij monitoring niet alleen over de kwantitatieve aspecten van grond-, oppervlaktewater en inundatie, maar ook over het voorkomen en de omvang van zoute kwel. De metingen alsmede de analyse van cijfers, moet volgens indiener buiten Rijkswaterstaat bij een onafhankelijke partij worden georganiseerd en de uitkomsten/analyses moeten toegankelijk zijn voor belanghebbenden.

Standpunt bevoegd gezag

Uitgangspunt is de monitoring zoals benoemd in het peilbesluit. In het kader van het OFP wordt momenteel een monitoringsprogramma opgesteld. Hierin wordt alle monitoring opgenomen die nodig is voor de evaluatie van het nieuwe peilbesluit. Monitoring op grondwaterstanden is hierin niet opgenomen omdat op basis van het MER op dit aspect geen effecten worden verwacht.

2.2 Peilverloop

2.2.1 Peilopzet

Registratienummers

1

Samenvatting zienswijzen

Indiener is het met het voornemen om het waterpeil in het IJsselmeer in de periodes van 1 maart tot 1 oktober te gaan verhogen niet eens aangezien het klimaat verandert en er in de nabije toekomst een grote kans is dat er in relatief korte tijd extreem grotere hoeveelheden regen gaan vallen. Al dit water zal volgens indiener voor een deel in het IJsselmeer terecht komen en in combinatie met een toekomstig stijgend zeewaterpeil kunnen er, m.n. bij harde noordenwind, problemen ontstaan met het lozen van deze enorme watermassa in de Waddenzee. Dit is een te groot risico voor de bewoners in de lager gelegen polders langs het IJsselmeer en bewoners langs de afvoerende rivieren en dan met name langs de IJssel.

Standpunt bevoegd gezag

Het peilbesluit is bedoeld om in te spelen op de verwachte klimaatveranderingen. Deze veranderingen brengen naast regen ook drogere periodes met zich mee. Door in het Peilbesluit IJsselmeergebied flexibel peilbeheer mogelijk te maken kan beter worden ingespeeld op beide situaties.

Om de waterveiligheid te borgen wordt de waterafvoercapaciteit stapsgewijs vergroot door het plaatsen van pompen op de Afsluitdijk en vergroten van de spuicapaciteit in het spuicomplex bij Den Oever. Deze ontwikkeling vindt parallel plaats aan het peilbesluit voor het IJsselmeergebied en compenseert een zeespiegelstijging van 25 cm. Daarbij is ook rekening gehouden met een grotere aanvoer vanuit het achterland (o.a. IJssel). Tot 2050 is dit afdoende om bij stijging van de zeespiegel en toenemende neerslag het water vanuit het IJsselmeer in de Waddenzee te kunnen spuien en pompen.

In de periode 1 maart tot 1 oktober wordt regulier alleen in maart het peil actief opgezet, maar alleen als er geen risico's zijn op hoogwater (met risico's op waterveiligheid en of ernstige wateroverlast). In het project OFP worden sturingscriteria vastgesteld aan de hand waarvan wordt bepaald of de voorjaarsopzet plaatsvindt dan wel wordt uitgesteld. Dit geldt zowel voor het IJsselmeer als het Markermeer.

In de maanden april tot en met eerste helft van augustus wordt het peil alleen opgezet in geval van een verwachte droogteperiode. In het tweede deel van augustus en september zakt het peil juist uit. In de zomerperiode nemen de risico's op ernstige wateroverlast dus niet toe.

2.2.2 *Veluwerandmeren*

Registratienummers

22

Samenvatting zienswijzen

Sluizen

Indiener vraagt zich af of de in het ontwerppeilbesluit genoemde peilen van Veluwerandmeren ook in de toekomst gehandhaafd kunnen worden door middel van afvoer onder vrij verval middels de Nijkerkersluis en de Roggebotsluis en vanaf naar verwachting 2018 de sluizen in de Reevedam. Vroeg of laat zal naar mening van indiener aan de orde komen of ondersteuning door gemalen of pompen dient plaats te vinden om de vastgestelde peilen voor de Veluwerandmeren op termijn te kunnen handhaven. Deelt u deze mening?

Loskoppelen compartimenten

In de Beleidsnota IJsselmeergebied 2009-2015 wordt melding gemaakt van "het kabinet kiest ervoor om zowel het Markermeer als de Veluwerandmeren op termijn los te koppelen van het IJsselmeer. Dat betekent dat het waterpeil in Markermeer en Veluwerandmeren dan niet langer gekoppeld zal zijn aan dat van het IJsselmeer". Daarbij wordt een aantal andere gevolgen beschreven. De vraag is of en zo ja, op welke termijn deze loskoppeling naar verwachting zal plaatsvinden en of deze loskoppeling gevolgen zal hebben voor het nieuwe peilbesluit.

Standpunt bevoegd gezag

Sluizen

De waterstanden in het IJsselmeer en Markermeer zijn onder normale omstandigheden lager dan in het Veluwerandmeer. Er kan onder normale omstandigheden dus onder vrij verval worden afgevoerd naar IJsselmeer en / of Markermeer. Alleen als bij extreme omstandigheden het water in het IJsselmeer en Markermeer hoger staat is afvoer onder vrij verval niet mogelijk. Dit verschilt niet ten opzichte van de huidige situatie, waardoor de waterstanden in de Veluwerandmeren gehandhaafd kunnen blijven zoals in het nieuwe peilbesluit is aangegeven.

Loskoppelen compartimenten

Of het Markermeer en Veluwerandmeren in de toekomst worden losgekoppeld van het IJsselmeer is afhankelijk van de klimaatverandering, maar uitgangspunt is dat dit niet voor 2050 nodig is. Indien loskoppelen na 2050 noodzakelijk is en dit gevolgen heeft op het peilbesluit, dan zal daar een nieuwe besluit over worden genomen.

2.3 Water en bodem

2.3.1 Waterveiligheid

Registratienummers

1 / 15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 53 / 54 / 65 / 68

Samenvatting zienswijzen

Weersextremen

Een indiener vindt dat in plaats van het peil te verhogen, men eerder zou moeten besluiten het peil in de zomer maanden met 20 cm te verlagen om de te verwachten weersextremiteiten het hoofd te kunnen bieden. Met een volgens het KNMI te verwachten forse stijging van het (Noord-)zeewater is het juist van het grootste belang dat bij een calamiteit als een eventuele dijkdoorbraak of onverhoedse overstroming van zeewater er tenminste voldoende capaciteit is om dit in het IJsselmeer te bergen. Dit is bij een verhoogd peil beduidend minder kansrijk dan met een lager peil. Dit geldt wat betreft de indiener in mindere mate voor het Markermeer aangezien dit niet direct in open verbinding staat met het IJsselmeer en de rivier de IJssel hier niet in uitkomt. Ook is er bij een gelijkblijvend of lager peil tijdens langdurige periodes van droogte ook met het huidige peil volgens indiener ruim voldoende capaciteit om aan de drinkwaterbehoefte te kunnen voldoen. Vandaar een dringende oproep aan Rijkswaterstaat om gelet op de door indiener aangevoerde argumenten, het waterpeil in het IJsselmeer niet te verhogen maar gelijk te houden dan wel te verlagen.

Een andere indiener is van mening dat het belang van de buitendijkse gebieden onderbelicht is. Als gevolg van een hevige najaarsstorm (eind 2013) kwam het water bij Makkum hoog te staan. Door het IJsselmeerwater kwam de toegangsweg (Suderseewei) van Makkum naar de Holle Poarte geheel onder water te staan. Ook de haven van Makkum stond geheel onder water. In het nieuwe peilbesluit zal het waterniveau niet anders zijn in het najaar. Vanuit zijn vakgebied denkt indiener te weten wat de Friese IJsselmeerkust staat te wachten. Het veranderende klimaat zal ervoor zorgen dat er gedurende het gehele jaar stormen kunnen optreden. Indiener vraagt zich af of de overheid zich bewust is van de kwetsbaarheid van de diverse buitendijkse natuur- en recreatieterreinen? 10 Centimeter peilverhoging betekent wellicht honderden miljoenen kubieke meters water extra in het IJsselmeer in de zomer. De overheersende windrichting is zuidwest. Het water zal met het peilverhoging in zicht nog hoger opgestuwd gaan worden dan nu al het geval is. Indiener ziet extra overstromingsgevaar van de buitendijkse gebieden. Ook in het recreatieve seizoen. Met als gevolg natuurschade (o.a. jonge vogels/ broedsels) en schade aan eigendommen. Indiener wil graag weten hoe de overheid anticipeert op een naderende zomerse storm? Kan de overheid tijdig genoeg al het extra water spuien op de Waddenzee?

Inzet KNRM

Enkele indieners stellen dat het voorgestelde peilbesluit voornamelijk wordt ingestoken op de behaalde peilwaardes uit het verleden. Met andere woorden op het peil dat wordt behaald met de huidige middelen. Het voorgenomen besluit is dus eigenlijk een norm gebaseerd op wat op dit moment al wordt behaald. Van een vergroting van de spuicapaciteit om extreme waterstanden op te vangen is vooralsnog geen sprake. Concreet kan het voorgenomen besluit lokaal leiden tot meer extreme waterstanden.

Dit kan gevolgen hebben voor de inzetbaarheid van de KNRM. Doordat alle uitruk locaties direct aan het water zijn gesitueerd, zullen de extreme situaties leiden tot beperkingen voor inzet van KNRM-eenheden.

Maatregelen

Door verschillende indieners wordt gesteld dat er maatregelen getroffen moeten worden om waterveiligheid te borgen. Volgens enkelen moet worden onderzocht of kades moeten worden verhoogd.

Voor wat betreft de consequenties van het peilbesluit voor de nog te versterken Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam, heeft een indiener begrepen dat er geen significante effecten optreden op het ontwerp van de dijkversterkingen. Indiener heeft hier kennis van genomen en gaat ervan uit dat dit uitgangspunt gehanteerd blijft.

Significante invloed op waterveiligheid

Indiener betwijfelt de uitspraak dat er geen significante invloeden zijn op waterveiligheid. Indiener vindt het zorgelijk dat in de scenarioberekeningen gerekend wordt met gecorrigeerde historische data, waar de extreme situaties niet in zijn meegenomen. Dit zijn juist de situatie welke een risico met zich meebrengen. Verder vraagt indiener zich af of bij de berekeningen wel rekening is gehouden met een combinatie van factoren.

Kampereiland

Indiener geeft aan dat in het MER verschillende kaartjes zijn opgenomen waarop de Kampereilanden de ene keer binnendijks en de andere keer buitendijks zijn weergegeven. Het is voor indiener dus de vraag op welke gebied de conclusies van waterveiligheid van toepassing zijn. Daarbij is het zo dat gebieden achter de regionale keringen wel een veiligheidsniveau hebben welke hoger is dan gebieden buiten de regionale keringen.

In het MER wordt verder volgens indiener aangegeven dat hogere waterstanden de stabiliteit van de waterkeringen kunnen verzwakken. Om de Kampereilanden kunnen we regelmatig hogere waterstanden verwachten. Indiener mist een duidelijke onderbouwing van wat deze hogere waterstanden voor een invloed hebben op de regionale keringen rond de Kampereilanden. indiener vindt het onderzoek naar waterveiligheid onvoldoende en incompleet. Indiener verzoekt Rijkswaterstaat een meer gedetailleerd onderzoek uit te voeren op basis van juiste uitgangspunten zodat er beter onderbouwde conclusies getrokken kunnen worden.

Standpunt bevoegd gezag

Weersextremen

Weersextremen zijn bij klimaatverandering zowel in de winter (hogere waterstanden) als in de zomer (extreme droogte) aan de orde. Harde randvoorwaarde bij het peilbesluit is dat de waterveiligheid er niet op achteruit gaat. Waterveiligheidsrisico's treden vooral op in de wintermaanden en veel minder in de zomermaanden. Het tijdelijk opzetten van het peil in de zomer (april - september) vindt alleen plaats op het moment dat er een (extreme) droogteperiode wordt verwacht, waardoor een waterbuffer wordt opgebouwd om de droge periode te overbruggen. In maart wordt een kortere peilverhoging beoogd om een natuurlijker peilverloop te realiseren. Deze kortere peilverhoging wordt alleen uitgevoerd wanneer geen sprake is van hoge afvoersprognoses of extreme neerslag. De keuze of het peil wordt opgezet, gebeurt uitsluitend binnen de randvoorwaarde dat de waterveiligheid gelijk blijft.

Het beleidsuitgangspunt voor het peilbeheer is dat het gemiddeld winterpeil in het IJsselmeer tot 2050 gelijk blijft met die van de huidige situatie. Dit wordt geborgd door het aanbrengen van pompen en extra spuicapaciteit in de Afsluitdijk om zo toch voldoende water te kunnen afvoeren. De installatie van pompen en extra spuicapaciteit is onderdeel van het project Afsluitdijk.

Inzet KNRM

Uit het MER blijkt dat het peilbesluit niet leidt tot meer extreme waterstanden. Er zijn daardoor geen beperkingen te verwachten voor de inzetbaarheid van de KNRM. De pompen en extra spuicapaciteit op de Afsluitdijk heeft tot doel de verminderde spuicapaciteit door klimaatverandering te compenseren.

Maatregelen

De extreme waterstanden zullen niet hoger worden dan in de huidige situatie. Wel is er een kans dat ook nu voorkomende waterstanden tot NAP +0,5 m beperkt vaker voorkomen op het IJsselmeer. Als gevolg daarvan neemt de kans dat lage kades overstroomd beperkt toe.

In het kader van het peilbesluit heeft Rijkswaterstaat onderzoek gedaan naar de consequenties op de nog te versterken Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam. De resultaten hiervan zijn aan Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voorgelegd. De conclusie van het onderzoek is dat er geen effect is op de waterveiligheid.

Significante invloed op waterveiligheid

In het kader van het MER onderzoek zijn twee type berekeningen gedaan: Berekeningen op basis van de historische meetdata voor de frequent voorkomende waterstanden en modelberekeningen voor de niet frequent voorkomende waterstanden. De modelberekening voor niet frequent voorkomende waterstanden betreft de extreme situaties. Dit betreft grofweg waterstanden boven NAP +0,50 m. Hieruit blijkt dat deze niet frequent voorkomende extreme waterstanden, door het peilbesluit niet vaker zullen optreden. De waterveiligheid blijft daardoor gelijk aan die van de referentiesituatie.

Kampereiland

In het MER zijn de buitendijkse gebieden weergegeven in figuur 6.4. Hierin is Kampereiland weergegeven als buitendijks gebied. Kampereiland is ook als dusdanig in de effectbeoordeling meegenomen. Voor Kampereiland geldt dat de huidige dijken dusdanig hoog zijn, dat het peilbesluit hier geen effect heeft op de waterveiligheid. Er zijn frequenter waterstanden te verwachten tot een meerpeil van NAP +0,5 m (lokaal kan dat een waterstand van NAP +0,8 m betekenen). De dijken rondom Kampereiland zijn overal ruim hoger dan NAP +1,5 m, dus daarmee ook ruim hoger dan de grens van ca. NAP +0,5 m. Daardoor veranderen waterveiligheidsrisico's niet ten opzichte van de huidige situatie. Derhalve zijn er ook geen hogere risico's voor de stabiliteit van de dijken.

2.3.2 *Wateroverlast binnendijks*

Registratienummers

47 / 60

Samenvatting zienswijzen

Volgens indiener geldt voor het benedenstroomse deel van het Reestdal dat sturingsafspraken niet kunnen voorkomen dat percelen in het voorjaar natter worden. Uit onderzoek naar de effecten van het nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied blijkt, dat de effecten in het benedenstroomse deel van de Reest (benedenstrooms van de A28) hoger kunnen uitpakken dan in de MER staat aangegeven. Indiener verwacht dat de peilen met 15 tot 30 cm toenemen in het voorjaar met kans op extra schade. Indiener vraagt om de MER op dit punt aan te vullen en aan te scherpen. Hiernaast wil indiener benadrukken dat voor dit binnendijks gebied goede procesafspraken nodig zijn voor evaluatie en compensatie en dat de ingelanden van het waterschap goed moeten worden geïnformeerd over het voorgenomen peilbesluit.

Indiener mist in het peilbesluit en de MER de lager gelegen percelen langs het Zwartewater. De voorgestelde ontwikkeling van de waterpeilen in dit gebied is niet juist. Er zijn enkele aannames gedaan die niet juist zijn. Indiener woont en werkt meer dan 60 jaar aan de rivier en weet hoe het water zich gedraagt door de seizoenen heen.

Standpunt bevoegd gezag

In het MER wordt o.a. de Reest als kwetsbaar gebied benoemd. In bijlage 10 van het MER is aangegeven dat door de peilopzet in maart de kunstwerken (sluizen, gemalen) vaker gebruikt moeten worden omdat hoogwatersituaties tot NAP +0,5 m vaker kunnen voorkomen. Met het project OFP zullen in samenspraak met de waterschappen sturingsafspraken worden gemaakt en vastgelegd over hoe hiermee om te gaan. Daarbij wordt ook naar de noodzaak voor evaluatie en compensatie gekeken. Met de voorjaarsopzet in maart zal het meerpeil worden opgezet tot NAP -0,1 m. Vergeleken met het gemiddelde meerpeil in deze periode van NAP -0,25 m is er een toename van het meerpeil van 0,15 m in een beperkt deel van maart. Uit de berekeningen voor het grondwater blijkt dit een zeer beperkte toename op te leveren van de grondwaterstand.

In het kader van het MER is op basis van beschikbare informatie zoals hoogtekaart en GIS-gegevens een analyse gemaakt van de hoogteligging van de diverse gebruiksfuncties rondom het IJsselmeer. Vanwege de omvang van het gebied zijn de resultaten hiervan in het MER geaggregeerd naar algemene uitspraken. Bij deze analyse is nadrukkelijk ook gekeken naar het gebied langs het Zwartewater en Meppelerdiep en Reest, zie hiervoor o.a. bijlage 7 van het MER waarin ook een hoogtekaart van het gebied is opgenomen. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat hierbij verkeerde aannames zijn gedaan. Aanvulling van het MER is daarom niet nodig.

2.4 Natuur

2.4.1 Natuurwaarden IJsselmeergebied

Registratienummers

20 / 22 / 69

Samenvatting zienswijzen

Natuurlijk systeem van het IJsselmeergebied

Indiener is voorstander van zoveel mogelijk herstel van de oude dynamiek en estuarien karakter van het IJsselmeer. Het voorgestelde peilbesluit is wat betreft

indiener een gemiste kans door strikt vast te houden aan de scheiding met de Waddenzee uit een oogpunt van ongefundeerde angst voor verzilting en sterke nadruk op zoetwatervoorziening. Die zoetwatervoorziening kan ook op andere wijzen gerealiseerd worden, bijvoorbeeld door zuiniger met water om te springen of anders om te gaan met verzilting. Herstel van estuariene elementen zal ook de natuurwaarden in het gebied ten goede komen.

Het Markermeer heeft volgens indiener, nog meer dan de overige meren, een groot probleem met de natuurwaarden, zoals onder andere blijkt uit de ANT-studie ('Autonome Neergaande Trends IJsselmeergebied') en de ontwerpen voor de beheerplannen IJsselmeergebied. Een van de maatregelen die kan helpen om bij te dragen aan verbetering van de natuurwaarden is het doorlaatbaar maken van de Houtribdijk. Dit peilbesluit draagt daar niet aan bij, door juist peilverschillen tussen Markermeer en IJsselmeer te realiseren.

Indiener meent verder dat natuurwaarden in een kunstmatig gebied als het IJsselmeergebied baat hebben bij een peilbeheer, dat natuurlijke omstandigheden zoveel mogelijk benadert. Dat betekent bij zoetwatermeren zonder getij, dat het zomerpeil lager is dan het winterpeil. De onnatuurlijke situatie van een hoger zomerpeil dan winterpeil wordt door dit peilbesluit niet hersteld. Naar de mening van de IJsselmeervereniging een gemiste kans voor natuurherstel.

Effecten Veluwerandmeren

Indiener verwijst naar het standpunt zoals beschreven in de beantwoording van een zienswijze van indiener van 7 oktober 2015 op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Hierin is aangegeven: "Mogelijk ontstaan er effecten op de Veluwerandmeren als gevolg van de peilwijzigingen in de andere compartimenten. Deze effecten zijn wel onderwerp van onderzoek.". Indiener wordt graag van de uitslag van dit onderzoek op de hoogte gesteld.

Indiener benadrukt dat (het nabootsen van) winterhoogwater voor het behalen van Natura 2000-doelstellingen, met name die voor rietvogels in de noordelijke Randmeren, essentieel is. Om nog een zinvolle bijdrage te leveren aan natuur dient deze zo vroeg mogelijk, maar uiterlijk begin maart, te worden ingezet en tot niet later dan eind maart aangehouden. Vanaf april is hoger water niet langer effectief voor vitaliteit van riet, en daarnaast negatief voor roerdomp en grondbroeders, die dan al aan hun broedseizoen begonnen zijn. Indiener dringt erop aan de ruimte in het Markermeer voor peilopzet eerder in maart te vergroten, door de knelpunten langs de Markermeerdijken in kaart te brengen en oplossingen te verkennen.

Standpunt bevoegd gezag

Natuurlijk systeem van het IJsselmeergebied

Het doel van het peilbesluit is om beter te kunnen inspelen op meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater. Waar mogelijk zijn ecologische ontwikkelingen meegekoppeld, zoals door het introduceren van een vroege voorjaarsopzet en een vervroegde uitzak in het najaar. Omdat de hoofddoelstelling gericht is op de meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater, maken maatregelen ten behoeve van het herstellen van het estuarien karakter geen onderdeel uit van het peilbesluit.

Binnen de kaders van het nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied konden twee maatregelen worden meegenomen om de natuurkansen te optimaliseren: het opzetten van het peil in maart en het eerder laten uitzakken van het peil in het

najaar. Het doorlaatbaar maken van de Houtribdijk past hier niet bij. Het verschil in peil tussen Markermeer/IJsselmeer is nodig om waterveiligheidsrisico's in het Markermeer te voorkomen. Daarnaast is de langetermijnverwachting dat er vanwege een nieuw normstelsel voor waterveiligheid twee verschillende peilen ontstaan tussen IJsselmeer en Markermeer (Nationaal Waterplan, 2016).

Het flexibiliseren van het peil biedt wel de mogelijkheid om de natuurlijke omstandigheden meer te benaderen.

Effecten Veluwerandmeren

In het peilbesluit verandert het peil van de Veluwerandmeren niet. In de effectanalyse is wel ingegaan op de grens tussen het IJsselmeer/Markermeer en de Veluwerandmeren, dat wil zeggen het gebied ter plaatse van de Nijkerkersluis en Roggebotsluis. Nader onderzoek naar de Veluwerandmeren was niet nodig.

Het doel van het peilbesluit is kunnen inspelen op meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater. Waar mogelijk zijn ecologische ontwikkelingen mee gekoppeld. Harde randvoorwaarde bij het peilbesluit is dat de waterveiligheid er niet op achteruit gaat. Om die reden is, mede na overleg in het ROIJ eind 2016, besloten het peil in het Markermeer later op te zetten.

2.4.2 *Wet natuurbescherming vergunning*

Registratienummers

20 / 69

Samenvatting zienswijzen

Significant negatieve effecten

In plaats van verbetering van de natuurwaarden geeft het voorgenomen peilbesluit volgens indiener alleen kansen op achteruitgang, onder andere door de verhoogde kans op overstromen van nesten van broedvogels. Significante effecten op doelstellingen van de Natura 2000-gebieden zijn onvoldoende uitgesloten. De Indiener verwijst daarvoor naar het bijgevoegde bezwaarschrift naar aanleiding van de verleende vergunning en ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming.

Het is volgens andere indieners niet uit te sluiten dat de late en korte piek in maart significant negatieve effecten heeft op de natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen en in strijd is met de Natura 2000 instandhoudingsdoelen. De natuurtoets concludeert dat het voorgestelde peilbeheer niet leidt tot overtreding van de verboden die gelden voor vogels o.g.v. artikel 3.1 Wnb (verbod opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels). Deze conclusie wordt door indieners in twijfel getrokken. Zo kent de visdief reeds een slechte staat van instandhouding, waardoor significante effecten als gevolg van een frequente, tijdelijke opzet van het zomerpeil bij dreigende droogte niet uit te sluiten is.

Daarnaast merken indieners op dat het voortzetten van een voor de natuur ongunstig peil ook in de beoordeling had moeten worden meegenomen. Dat betekent dat het peilbesluit dient te worden aangepast, dan wel mitigerende maatregelen moeten worden getroffen.

Coördinatie

Het heeft een indiener verbaasd, dat de procedure op grond van de Waterwet voor dit peilbesluit en de procedure op grond van de Wet natuurbescherming niet op een

of andere manier zijn gecoördineerd. Op zijn minst had bij beide procedures gelijktijdig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht kunnen worden toegepast.

Standpunt bevoegd gezag

Significant negatieve effecten

In de passende beoordeling is een onderbouwing gegeven dat significant negatieve effecten zijn uit te sluiten op basis van clausuleringen in het peilbesluit. Op basis van deze passende beoordeling is een vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming verleend. Daarmee acht de minister significant negatieve effecten voldoende uitgesloten.

Zoals ook onderbouwd in de natuurtoets is er geen strijdigheid met de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming omdat het niet gaat om vernietiging, maar om verstoring en er geen sprake is van opzettelijkheid.

De voortzetting van het huidige peil is in de passende beoordeling niet beoordeeld omdat er geen sprake is van een wijziging. De gevolgen van het handhaven van het huidige winterpeil worden reeds gemitigeerd in het kader van het beheerplan Natura 2000 IJsselmeergebied. Dit is getoetst in een NEA (Nadere Effect Analyse) en vrijgesteld in het kader van het beheerplan, met inachtneming van de mitigerende inrichtingsmaatregelen die in dit kader zijn opgenomen in het beheerplan. Vanuit de autonome ontwikkeling zijn dus geen significant negatieve effecten meer te verwachten.

Coördinatie

Coördinatie is niet verplicht. Vanuit het oogpunt van de planning is er voor gekozen geen coördinatie toe te passen.

2.4.3 *Buitendijkse natuurgebieden*

Registratienummers

15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 53 / 68

Samenvatting zienswijzen

Zowel ophogen als uitzakken van peil heeft volgens indiener negatieve consequenties voor buitendijkse natuur- en recreatiegebieden. Rijk moet dit compenseren.

Standpunt bevoegd gezag

De effecten van zowel opzetten als uitzakken zijn in het MER inzichtelijk gemaakt. De effecten voor de verschillende gebruiksfuncties zijn beperkt. Daarnaast zijn de effecten op natuurgebied in het kader van de Wet natuurbescherming onderzocht in een natuurtoets en een passende beoordeling. Daaruit blijkt dat die effecten op natuur beperkt zijn. Op basis daarvan is een vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming afgegeven. De effecten zijn zodanig gering, dat er geen sprake is van onevenredige schade. Mocht men desondanks menen dat ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ontstaat, dan kan men een verzoek indienen tot nadeelcompensatie.

2.4.4 *Planten en diersoorten*

Registratienummers

15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 53 / 60 / 68

Samenvatting zienswijzen

Hoogwater in maart blokkeert volgens indieners de startende groei van riet. Mogelijk verstoort het hoge water in maart ook broedgelegenheden in buitendijkse gebieden voor vogels.

Indieners menen dat de weidevogelprojecten en het voorkomen van de Kievitsbloem lijden onder het voornemen.

Standpunt bevoegd gezag

In het MER en de passende beoordeling zijn de gevolgen van het peilbesluit op riet en vogels onderzocht. Hieruit blijkt dat de effecten voor broedvogels niet significant zijn. De rietgroei wordt beperkt bij een waterdiepte van meer dan 60/70 cm. De veranderingen naar aanleiding van het peilbesluit vinden plaats in zones waar nu al riet staat. Dit betekent dat het opzetten van het peil mogelijk leidt tot een vertraging in de start van de rietgroei. Dit effect is beperkt omdat het om een korte periode gaat waarin de rietgroei nog nauwelijks op gang is gekomen. Eventuele effecten zijn daardoor marginaal. Daar staat tegenover dat het uitzakken van het peil in het najaar de rietgroei bevordert.

Er is door middel van een natuurtoets en een passende beoordeling een toetsing uitgevoerd naar de gevolgen voor natuur. Daaruit blijkt dat de beperkte toename van inundatie niet tot ecologisch relevante effecten leidt op de Kievitsbloem.

2.4.5 *Maatregelen natuur*

Registratienummers

69

Samenvatting zienswijzen

Behalen meer natuurdoelen

Indiener dringt erop aan om de potentiële win-wins voor de verbetering van buitendijks land en oeverzones alsnog te grijpen en is bereid om hierin desgewenst een constructieve rol te spelen. Zo ziet indiener mogelijkheden voor het benutten van buitendijks land waar de agrarische bedrijfsvoering last kan krijgen van hoog peil in het groeiseizoen. Hier doen zich kansen voor natuur voor, waarbij het agrarische belang door bijvoorbeeld grondruil of aangepaste bedrijfsvoering kan worden bediend. Het peilbesluit is een goede aanleiding om dergelijke potentiële win-wins te verzilveren. Het is dan ook te betreuren dat Rijkswaterstaat zich richting LTO beperkt tot een verwijzing naar schadecompensatie, terwijl zich kansen voor natuurcompensatie en natuurherstel in het kader van NAGW (Natuur Ambitie Grote Water) en Gebiedsagenda IJsselmeergebied 2050 voordoen.

Indiener geeft aan dat het verder van belang is te blijven zoeken naar oplossingen voor inrichting van voor- en achteroevers om de beperkte natuurlijkheid van het peilverloop in het IJsselmeer te compenseren.

Friese IJsselmeerkust

Mitigatie van eerdergenoemde negatieve effecten op natuur langs de Friese IJsselmeerkust is volgens indiener noodzakelijk. Indiener stelt voor dit te doen via het koppelkansenproject Friese IJsselmeerkust.

IJdoorn

Indiener pleit voor aanpassing van de kade van Polder IJdoorn voorafgaand aan de instelling van het nieuwe peil.

Peiluitzak in najaar

Indiener is voorstander van mitigatie en compensatie van de bezwaren van de recreatie/scheepvaartsector in het najaar (door bijvoorbeeld het baggeren van havens), om daarmee het uitzakken in het najaar weer vanaf 1 augustus te kunnen laten starten. Daarbij is eens per 3 jaar uitzakken voldoende, waarbij bijvoorbeeld aangesloten kan worden op jaren met extreme droogte zodat de bij het uitzakken betrokken deel van de 'zoetwaterschijf' maatschappelijk benut kan worden. In dergelijke jaren zal de acceptatie door de recreatiesector ook groter zijn vanwege de dubbele relevantie.

Standpunt bevoegd gezag

Behalen meer natuurdoelen

Het doel van het peilbesluit is kunnen inspelen op meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater. Waar mogelijk zijn ecologische ontwikkelingen meegekoppeld. Dit is gedaan door middel van de vroege voorjaarsopzet en de vervroegde uitzak in het najaar in het peilbesluit op te nemen. Andere maatregelen, zoals inrichting van voor- en achteroevers, passen niet binnen de scope van het peilbesluit.

Friese IJsselmeerkust

Via het project Friese IJsselmeerkust worden onder meer natuurmaatregelen getroffen tegen erosie (verder afkalven van natuurgebieden en stranden) als gevolg van het huidige en nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied. In het kader van het Deltaprogramma is hiervoor €12 miljoen gereserveerd. Onder leiding van de provincie Friesland wordt gezocht naar meekoppelkansen op het gebied van recreatie, natuur, cultuurhistorie en visserij.

IJdoorn

Uit het MER volgt dat de kans op optreden van waterstanden tot NAP +0,5 m toeneemt. Daarboven verandert er niets in de optredende waterstanden. De dijken rondom IJdoorn zijn hoger dan NAP +0,5 m, waardoor de peilophoging als gevolg van het peilbesluit geen wijziging van de waterveiligheid veroorzaakt.

Peiluitzak in najaar

Het peilverloop in het najaar is mede in overleg met de verschillende betrokken partijen in het ROIJ op deze wijze vastgelegd. Hierbij zijn de belangen van alle betrokkenen meegewogen. Er is voor de minister op dit moment geen aanleiding om het peilverloop in het najaar te wijzigen.

2.4.6 *Monitoring natuur*

Registratienummers

22 / 69

Samenvatting zienswijzen

Indiener verwijst naar de opzet van het monitorings- en evaluatieprogramma in het MER (11.5, p. 189). Indiener is er sterk voorstander van ook de ontwikkeling van het peilbeheer in de Veluwerandmeren op te nemen teneinde de peilen kritisch te kunnen volgen. Immers zodra zich afwijkingen voordoen in het IJsselmeerpeil zal het peil van de Veluwerandmeren volgen. Hierbij is het in het bijzonder van belang of de bereikbaarheid van voedsel voor grondelende vogelsoorten zoals de Kleine Zwaan en verschillende eendensoorten tijdens het winterpeil gewaarborgd is.

Omdat de effecten van de voorjaarspiek niet zeker zijn, is een systeem van monitoring en bijsturing van peilbeheer op zijn plaats (opname in Natura 2000-vergunning o.g.v. Wet natuurbescherming). Indiener bepleit daarom een zorgvuldige monitoring met een geborgd budget en capaciteit, en verwijst naar de eerdere opmerking over een hand-aan-de-kraan (meet en regel) principe.

Indiener benadrukt de noodzaak van een zorgvuldige verankering van randvoorwaarden en monitoring in de beheerprotocollen van het OFP. Om een zorgvuldige afweging te faciliteren stelt indiener voor een adviescommissie te vormen rondom het beslisprotocol, waarin natuurorganisaties vertegenwoordigd zijn.

Standpunt bevoegd gezag

De peilen in het IJsselmeer en de Veluwerandmeren zijn en blijven los van elkaar goed te beheren. Een verandering in het IJsselmeer heeft daardoor geen effect op het peil in de Veluwerandmeren. In de huidige praktijk wordt ook reeds ingespeeld op de bereikbaarheid van voedsel van soorten als de kleine zwaan. Dit zal ook onder het nieuwe peilbesluit gebeuren.

9 Oktober 2017 is de vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verleend. Monitoring naar effecten op roerdomp en frequentie van de opzet in de zomer is als voorschrift in de vergunning opgenomen.

In het kader van OFP zal in samenspraak met waterschappen een beheerprotocol worden opgesteld. Voorstellen voor beheerprotocollen zullen in het ROIJ en het BPIJ worden toegelicht. De protocollen worden uiteindelijk vastgesteld door Rijkswaterstaat binnen één jaar na het van kracht worden van het peilbesluit.

2.5 Gebruiksfuncties

2.5.1 *Recreatie*

Registratienummers

2 / 11 / 13 / 14 / 15 / 21 / 25 / 26 / 28 / 43 / 44 / 45 / 46 / 48 / 51 / 53 / 56 / 58 / 64 / 66 / 67 / 68

Samenvatting zienswijzen

Overlast – havens door diepgang

Indiener exploiteert in het noordoosten van het IJsselmeergebied een jachthaven van ongeveer 60 ligplaatsen. Een groot gedeelte van de ligplaatsen in de jachthaven is verhuurd aan zeiljachten. De jachthaven is voor de exploitatie voor een groot deel afhankelijk van passanten, waarvan ook het grootste gedeelte bestaat uit zeiljachten. Na bestudering van de stukken betreffende het 'Peilbesluit IJsselmeergebied' kunnen we niet anders dan concluderen dat het peilbesluit negatief uitpakt voor de jachthaven. Met name het feit dat er een grote kans bestaat dat er al in de maand augustus met een lager peil gewerkt wordt, betekent wellicht dat de jachthaven door sommige leden en/of passanten niet meer gebruikt kan worden. Dit zorgt voor minder inkomsten, of zal extra kosten met zich meebrengen doordat de haven moet worden uitgebaggerd.

Een indiener wil dat het huidige peil in het najaar wordt gehandhaafd.

Overlast – havens schade

Hoorn: Het verlagen/verhogen van het zomerpeil kan bij zware stormen volgens indiener tot gevolg hebben dat de in de havens van Hoorn liggende woonboten gaan 'hangen' aan landvasten/ bruggen/kabels waardoor schade kan ontstaan. Ook bij normale boten en andere objecten in de haven kan schade ontstaan als gevolg van te hoge of te lage waterstand. Dit probleem kan volgens indiener 'eenvoudig' worden opgelost als de sluisdeuren op tijd gesloten worden bij dergelijk weer. Indiener verzoekt derhalve om een proces in te richten waarmee de sluisdeuren bij extreem weer (storm) gesloten worden ter bescherming van de objecten/kades in de haven.

Voor Hoorn geeft een andere indiener aan dat een gebied gelegen aan de Vollerswaal bij hogere waterstanden beschermd zal moeten worden. Hiervoor dienen volgens indiener sluisen vaker gesloten te worden, dat nu zelden bij hoge waterstanden gebeurt. Indiener vreest dat bij uitvoering van voorgenomen plannen, jachteigenaren aan de Vollerswaal minder vaak kunnen uitvaren. Wanneer de havendienst niet tijdig de sluisen dicht doet, hebben volgens indiener woonbooteigenaren ook vaker overlast. Indiener opteert voor een frequentere bediening van de sluis, en meer diensten in de weekenden.

Wanneer de Vollerswaal niet bereikbaar is door gesloten sluisen, kan indiener een deel van haar diensten niet aanbieden. Continuïteit en vaargarantie is essentieel voor het bedrijf. Daarnaast meent indiener dat door hogere waterstanden, rondvaarten niet uitgevoerd kunnen worden (omzetederving en vermindering betrouwbaarheid diensten), omdat meerdere bruggen in Hoorn te laag zullen zijn. Hiervoor zijn aangepaste schepen nodig. Hierover gaat indiener graag in overleg met initiatiefnemer.

Urk: Een andere indiener geeft aan dat een peilverhoging van 10 cm in het voorjaar in combinatie met aanhoudende noordwesten wind leidt tot extra hoge waterstanden (opstuwung) in het bestaande havengebied van de gemeente Urk. De kans dat kades en steigers in de haven eerder overstroomd wordt daardoor groter, de kans op schade daardoor ook. Indiener wil vooraf met Rijkswaterstaat naar oplossingen en maatregelen zoeken om de mogelijke schades door het overstroomd van het havengebied te voorkomen.

Dukdalven/kades: Een andere indiener dient bezwaar in tegen de verhoging van het waterpeil in het IJsselmeer. 3 Á 4 maal per jaar is er sprake van een extreme hoge

waterstand in het IJsselmeer. Indiener is bezitter van een zeiljacht. Door middel van de afstelling van de landvasten kan indiener normaal hoogteverschil opvangen maar de extreme verschillen niet. In deze gevallen moeten de landvasten handmatig verlengd worden. Daalt het water dan moeten deze vervolgens weer worden ingekort omdat het schip anders tegen dukdalven of de kade aankomt. Dit gebeurt ook op tijdstippen dat er geen toezicht is op het schip. Het is meestal van korte duur maar gaat erg snel. Op de uiterste bovenzijde van de dukdalven (kan dus niet hoger) zit een glijstang die een beperkte capaciteit heeft om hoogte verschil automatisch op te vangen. Door het waterpeil te verhogen is de capaciteit van deze glijstang dus onvoldoende waardoor er enorme krachten op het schip uitgeoefend worden. Ervaringen uit het verleden tonen aan dat de bolders letterlijk uit het schip worden getrokken. Vervolgens komt het schip ongecontroleerd tegen andere objecten aan (boten, dukdalven, kades) met grote schade tot gevolg. In voorgaande situaties is er een telefoonnummer van de sluiswachter ter beschikking gesteld. Hoog water is voor de professional te voorspellen en door water te spuien is het in de hand te houden. De letterlijke reactie van een, onbekend gebleven, sluiswachter: "Ik ga helemaal niets doen. Moeten jullie daar maar niet gaan wonen!". Ongehoord.

Een oplossing zou kunnen zijn: extra lange dukdalven met een glijstang die voldoende capaciteit hebben om extreme hoogteverschillen te compenseren. Zowel aan de voor- en achterzijde van het schip. De voorzijde zit nu aan een vast punt op de kade.

Overlast - stranden

Indiener geeft aan dat dat een peilverhoging van 10 cm in het voorjaar in combinatie met aanhoudende noordwesten wind leidt tot extra hoge waterstanden (opstuwing) bij de twee stranden die door de indiener worden beheerd. Voor deze stranden wil indiener vooraf met Rijkswaterstaat afstemmen over oplossingen/maatregelen om de mogelijke strandafslag te voorkomen of compenseren.

Langs de Friese IJsselmeerkust zijn diverse stranden en kitesurflocaties. Naast de weersomstandigheden is ook de waterdiepte een belangrijk aspect. Door natuurlijke erosieprocessen verzanden deze locaties. Met name bij Makkum en Workum moet de gemeente jaarlijks het nodige zand verwijderen/verplaatsen om de locaties weer op diepte te brengen. Het vervroegd uitzakken van het peil halverwege augustus heeft negatieve effecten op het gebruik van met name de kitesurflocaties. Met aanvullende en/of mitigerende maatregelen kunnen deze negatieve effecten weggenomen worden. De extra kosten hebben wij begroot op 300.000 euro per jaar. Wij verzoeken u helderheid te verschaffen op welke wijze Rijkswaterstaat deze kosten gaat compenseren.

Overlast - watersport

Volgens indiener mag het verhogen/verlagen van het waterpeil géén nadelige effect hebben op de (internationale) watersportwedstrijden die jaarlijks voor de kust van Hoorn en Medemblik worden gehouden.

Maatregelen - baggeren

Indiener geeft aan dat door natuurlijke erosieprocessen havens en toegangsheuvelen naar de havens regelmatig dichtslibben. Dit speelt onder andere in Makkum, Workum en Hindeloopen. Om de jachthavens bereikbaar te houden voor jachten met een wat grotere diepgang is het noodzakelijk dat havens en toegangsheuvelen regelmatig worden gebaggerd. Met het uitzakken in augustus/september zal de bereikbaarheid verslechteren. Ook de grote transporten van megajachtbouwers zullen hierdoor negatieve effecten ondervinden en in bepaalde situaties onmogelijk

worden. Daarom dienen de vaargeulen net als ondiepere delen in het vaargebied in het gehele IJsselmeergebied extra te worden gebaggerd en moet het beheer en onderhoud op het nieuwe peilbesluit aangepast worden. De verwachting is dat de extra baggerinspanning 1 miljoen euro gaat kosten. Indien er is benieuwd op welke wijze Rijkswaterstaat deze kosten gaat compenseren.

Versillende indieners eisen volledige vergoeding van al het baggerwerk dat moet worden gedaan om de vaargeulen, jachthavens en ondiepere recreatie- en vaargebieden bevaarbaar te houden.

Enkele indieners lijkt het verstandig om bij baggerwerk direct 10 - 20 cm dieper te baggeren omdat meteorologische omstandigheden nooit dusdanig zijn dat Rijkswaterstaat een waterstand exact kan inregelen.

Maatregelen - waterplantengroei

Indiener geeft aan dat er reeds in de huidige situatie grote problemen zijn van waterplantengroei. Uit het MER volgt dat verandering van het peil, afhankelijk van hoe het flexibel peilbeheer wordt ingevuld, kan leiden tot extra toename van waterplantengroei. Indiener vraagt om extra budget voor de bestrijding van overmatig waterplantengroei.

Enkele indieners zijn van mening dat Rijkswaterstaat momenteel de sector in de kou laat staan waar het de overlast van waterplanten betreft. Rijkswaterstaat levert als uitvoerende organisatie van het ministerie van IenW op dit moment geen enkele bijdrage aan het beheersen van de waterplantenoverlast. Overlast die nu al jaren duurt en resulteert in significante negatieve economische effecten en onacceptabele veiligheidsrisico's voor waterrecreanten.

Andere indiener geeft aan dat er in de loop der jaren door Rijkswaterstaat wel meerdere beslissingen zijn genomen die de waterkwaliteit en daarmee de waterplantengroei bevorderen. Indiener vindt dit onacceptabel omdat geen maatregelen worden getroffen om de problematiek voor recreatievaart op te lossen. Indiener verzoekt Rijkswaterstaat daarom om zich nadrukkelijk te bekommeren om de recreatievaart en de uitruklocaties van reddingsmaatschappijen. Waterplantengroei kan leiden tot beperking van inzet KNRM en recreatievaart.

Camping

Indiener heeft een camping buitendijks. Door de flexibilisering van het peil loopt indiener een groter risico op overstroming. Indiener stelt dat het argument dat buitendijks wonen en ondernemen voor eigen risico is niet op gaat. Iedere Nederlander heeft dezelfde rechten als het gaat om veiligheid. Door menselijk handelen verandert de huidige situatie en derhalve is indiener van mening dat er vooraf mitigerende maatregelen getroffen moeten worden. En dat indiener voor deze mogelijke kosten gecompenseerd moet worden. Er ligt voor de camping een dijkje dat na de laatste overstroming is aangelegd op kosten van de toenmalige gemeente Zeevang. Dit dijkje dient mogelijk te worden verhoogd omdat het peil flexibel wordt. Indiener wil dat er een onafhankelijk onderzoek komt, op kosten van Rijkswaterstaat, om te zien of het dijkje stevig en hoog genoeg is voor de door gewenste wijzigingen. Indiener wil dat dit dijkje, indien gebleken noodzakelijk, wordt verhoogd.

Onderzoek

In de inventarisatie missen wij een analyse voor de gevolgen van het peilbesluit voor haven Wijdenes. Waarom is deze haven niet meegenomen in de inventarisatie?

Deze haven is erg gevoelig voor ondiepte, daarom verwachten wij dat er bij een lager peil als gevolg van het peilbesluit problemen voor de toegankelijkheid van deze haven. In de definitieve knelpuntanalyse zullen wij nog ingaan op de te verwachten problemen voor haven Wijdenes en mitigerende maatregelen hiervoor.

Andere indiener geeft aan dat het onbekend is wat de effecten zijn van periodiek uitzakken van het peil in het IJsselmeer in augustus op de bereikbaarheid van de haven Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland.

Kitesurfen

Volgens indiener zijn de gevolgen voor kitesurfers van de afname van bevaarbaarheid door vervroegd uitzakken in augustus langs de Friese IJsselmeerkust, en Schellinkhout (Markermeer) niet of onvoldoende in beeld gebracht. Op ondiepe oeverrecreatiegebieden wordt veel gekitesurft (zie figuur 8.1 en 8.4 uit MER). Ondieptes nemen mogelijk met 20 cm toe. Het wordt daardoor op sommige locaties ronduit gevaarlijk voor kitesurfers (ernstige breuken of ander lichamelijk letsel). De negatieve gevolgen van het uitzakken van het meerpeil dienen zoveel mogelijk te worden gemitigeerd: bijvoorbeeld verdiepen, verplaatsing/vergroten van kitesurfzones. Maar zeker ook met langer vasthouden van het zomerpeil. Met deze laatste optie verandert ten opzichte van de referentiesituatie niets en kunnen kitesurfers veilig blijven kitesurfen.

Standpunt bevoegd gezag

Overlast – havens door diepgang

Uit de analyse in het kader van het MER komt naar voren dat er voor de jachthavens een negatief effect wordt verwacht door een verminderde diepgang als gevolg van het uitzakken in augustus. Hierin wordt ook geconstateerd dat het merendeel van deze jachthavens deze problemen reeds in de huidige situatie ondervinden. Vanaf 1 oktober verloopt het uitzakken van het IJsselmeer conform de huidige situatie. Voor de aanleg en het beheer en onderhoud van infrastructuur geldt het winterpeil zoals vastgelegd in het huidige peilbesluit als uitgangspunt. Het winterpeil verandert in het nieuwe peilbesluit niet.

Voor de havens is met gemeenten, provincies en de watersportsector een nadere knelpuntanalyse uitgevoerd naar de bereikbaarheid en toegankelijkheid. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Of, waar en in welke omvang dit effect zich voordoet is onzeker. Dit wordt bepaald door een groot aantal factoren, zoals de diepgang van het schip, de waterafvoer door neerslag, de windrichting, de windkracht, etc.. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, kan het voorkomen dat schepen belemmerd worden havens binnen te varen. Op basis van het onderzoek is het dus nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Daarom is besloten dat het uitgangspunt blijft dat wanneer een benadeelde schade leidt ten gevolge van het peilbesluit, deze een aanvraag kan doen voor compensatie van deze schade via de Beleidsregel nadeelcompensatie en hiervoor geen mitigerende maatregel in het peilbesluit op te nemen.

Overlast – havens schade

De bandbreedte waarbinnen waterstanden optreden (zowel hoog als laag) verandert na in werking treden van het peilbesluit niet. De waterstanden die na inwerkingtreding van het peilbesluit kunnen optreden zijn gelijk aan de waterstanden die in de huidige situatie reeds voorkomen. Dat betekent dat in de

huidige situatie ook reeds sprake is van hoge waterstanden met overstroming van kades en steigers in havens tot gevolg.

Hoorn: Hoge waterstanden tot NAP +0,50 m die nu al tijdelijk in de omgeving van Hoorn voorkomen (ca. eens per 3 jaar in de winterperiode) kunnen ten tijde van een peilverhoging beperkt vaker gaan voorkomen. In het MER is berekend dat in de omgeving van Hoorn deze kans met het in het peilbesluit vastgestelde peilverloop toeneemt met een factor 1,4 in de winterperiode (wordt dus ca. eens per 1 à 2 jaar). In de praktijk wordt via het operationele peilbeheer gestuurd op actuele weersomstandigheden. Daardoor zullen hogere waterstanden als gevolg van het nieuwe peilbesluit in de praktijk niet veel vaker gaan voorkomen dan in de huidige situatie.

Rijkswaterstaat is niet de beheerder van de sluisdeuren in de havens, ook niet in Hoorn. In geval van extreme weersomstandigheden geeft Rijkswaterstaat waarschuwingen af over de verwachte waterstanden, zodat beheerders vroegtijdig maatregelen kunnen nemen. Het is vervolgens aan de beheerder van de sluisdeuren wanneer deze besluit de sluisdeuren te sluiten.

Urk: Overstroming van kades en steigers is onderzocht in het MER de extra kans op overstroming is beperkt. Mocht men desondanks menen dat ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ontstaat, dan kan men een verzoek indienen voor nadeelcompensatie.

Dukdalven/kades: De optredende meerpeilen zullen door het nieuwe peilbesluit niet wijzigen, wel de frequentie waarop deze meerpeilen kunnen optreden. Het nieuwe peilbesluit geeft daarom geen aanleiding om maatregelen te treffen aan bijvoorbeeld dukdalven of kades.

Overlast - stranden

Erosie van stranden treedt in de huidige situatie ook op en vormt daarmee een autonoom proces, dat vooral windgedreven is. De invloed van het meerpeil is ondergeschikt aan het effect van erosie door golfaanval als gevolg van wind. De erosie neemt door het nieuwe peilbesluit daarom niet noemenswaardig toe.

Overlast - watersport

Het 10 cm uitzakken in het najaar zal op de meeste locaties waar watersportwedstrijden worden gehouden geen nadelige gevolgen hebben. Net als in de huidige situatie zal per moment bekeken moeten worden wat het waterpeil op een wedstrijdlocatie is. Mocht deze op een bepaald moment te laag zijn, dan kan worden uitgeweken naar diepere gebieden.

Maatregelen - baggeren

Baggerwerk maakt onderdeel uit van het regulier beheer en onderhoud omdat verzanding een autonoom proces is. Dit speelt in de huidige situatie reeds en zal door het nieuwe peilbesluit niet worden beïnvloed. Voor het beheer en onderhoud van vaargeulen is daarnaast het winterpeil het uitgangspunt. Het peil in augustus/ september blijft nu en in de toekomstige situatie, ondanks het uitzakken, nog steeds 10 cm hoger dan in de winterperiode. Vergoeding voor het volledig baggeren van vaargeulen en havens in het IJsselmeer is daarom niet aan de orde. Meteorologische omstandigheden spelen in de huidige en autonome situatie mee en worden derhalve ook niet als onderdeel van dit peilbesluit gemitigeerd.

Door Rijkswaterstaat is eind 2017 en begin 2018 in samenwerking met gemeenten, provincies en watersportsector, een nadere knelpuntanalyse uitgevoerd. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Of, waar en in welke omvang dit effect zich voordoet, is onzeker. Dit wordt bepaald door een groot aantal factoren, zoals de diepgang van het schip, de waterafvoer door neerslag, de windrichting, de windkracht, etc. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, kan het voorkomen dat schepen belemmerd worden havens binnen te varen. Op basis van het onderzoek is het dus nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Daarom is besloten dat het uitgangspunt blijft dat wanneer een benadeelde schade leidt ten gevolge van het peilbesluit, deze een aanvraag kan doen voor compensatie van deze schade via de Beleidsregel nadeelcompensatie en hiervoor geen mitigerende maatregel in het peilbesluit op te nemen.

Tot slot is er in het Deltaprogramma voor het project Friese IJsselmeerkust €12 miljoen gereserveerd om huidige en toekomstige effecten als gevolg van het peilbeheer te mitigeren. Provincie Fryslân bereidt samen met regionale partners een Plan van Aanpak voor, waarbij ook naar meekoppelkansen wordt gezocht. De gemeenten zijn hiervan op de hoogte via een bestuurlijk en ambtelijk Overleg.

Maatregelen - waterplantengroei

De effecten op waterplantengroei als gevolg van het Peilbesluit IJsselmeergebied zijn onderzocht in het MER. Daaruit volgt dat de effecten als gevolg van het peilbesluit gering zijn. De groei van waterplanten is een autonoom proces, problemen hieromtrent spelen reeds in de huidige situatie. In het MER wordt geconstateerd dat in theorie het opzetten van het peil ertoe leidt dat er minder zonlicht kan doordringen tot de aanwezige vegetatie en hiermee de groei van waterplanten in geringe mate kan afnemen. Het zakken van het waterpeil kan leiden tot meer licht op de bodem en hiermee tot een geringe toename van de waterplantengroei. De opzet in maart leidt in de praktijk niet tot effecten op de waterplantengroei, omdat dit voor aanvang van het groeiseizoen plaatsvindt en kortstondig is. Het vervroegd uitzakken in het najaar bevordert de groei niet vanwege de korte duur en het feit dat het aan het einde van het groeiseizoen plaatsvindt. Ten aanzien van ecologie/vissen zijn de effecten in het najaar, binnen de zevenpuntsbeoordeling die in het MER is gehanteerd, als beperkt positief beoordeeld (0/+). Dit betekent dat er sprake is van een zogenoemd principe-effect, maar dat er geen sprake is van een (ecologisch) relevant effect. De veranderingen zullen namelijk niet of nauwelijks waarneembaar zijn. Derhalve geven deze effecten ook geen aanleiding tot het treffen van mitigerende maatregelen als gevolg van het peilbesluit.

Camping

De kans dat hoge waterstanden vaker kunnen optreden geldt tot NAP +0,50 meter. Daarboven blijft de frequentie waarop waterstanden optreden gelijk aan die van de huidige situatie. De camping wordt beschermd door kaders van NAP +0,80 m of hoger. Wel zijn er twee lager gelegen punten, waar coupures aanwezig zijn. De kans dat deze vaker gesloten moeten worden, neemt gering toe.

Onderzoek

In de hoofdtekst van het MER is generiek ingegaan op de effecten op jachthavens. Bij deze generieke beoordeling is gekeken naar alle jachthavens in het IJsselmeergebied (opgenomen in de bijlage van het MER), de resultaten van deze analyse zijn vervolgens geaggregeerd naar een generieke beoordeling. Daarbij is

geconstateerd dat een negatief effect optreedt op de toegankelijkheid bij 20% van de jachthavens. Van deze 20% heeft het merendeel ook in de huidige situatie al last van beperkte toegankelijkheid. Overigens is eind 2017/begin 2018 een aanvullende knelpuntanalyse uitgevoerd naar de bereikbaarheid/toegankelijkheid van havens en geulen. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Of, waar en in welke omvang dit effect zich voordoet, is onzeker. Dit wordt bepaald door een groot aantal factoren, zoals de diepgang van het schip, de waterafvoer door neerslag, de windrichting, de windkracht, etc. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, kan het voorkomen dat schepen belemmerd worden havens binnen te varen. Op basis van het onderzoek is het dus nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Daarom is besloten dat het uitgangspunt blijft dat wanneer een benadeelde schade leidt ten gevolge van het peilbesluit, deze een aanvraag kan doen voor compensatie van deze schade via de Beleidsregel nadeelcompensatie en hiervoor geen mitigerende maatregel in het peilbesluit op te nemen.

Kitesurfen

Het peil zakt in de zomer en het najaar maximaal 10 cm uit ten opzichte van de huidige situatie. In specifieke gebieden kan dit leiden tot beperking van gebruik. In gebieden waar ook in de winterperiode wordt gekitesurft, blijft dit ongewijzigd mogelijk. In het geval dat er door het uitzakken van het peil een beperking van het gebruik ontstaat, zal de beheerder (de gemeente) nagaan welke maatregel(en) het best toepasbaar zijn (bijvoorbeeld baggeren of verschuiven van het kitesurfgebied). Indien er sprake is van een schade boven het maatschappelijk risico kan een beroep worden gedaan op de Beleidsregel nadeelcompensatie.

2.5.2

Landbouw

Registratienummers

15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 52 / 53 / 54 / 60 / 62 / 63 / 68

Samenvatting zienswijzen

IJsseldelta / Ramspol / Zedemuden

IJsseldelta: In het ontwerppeilbesluit wordt volgens indiener onvoldoende aandacht besteed aan de bijzondere situatie in de IJsseldelta. Het gaat om de specifieke situatie waarin een hoge afvoer vanuit rivieren en gemaal wordt gecombineerd met hoge waterstand in het IJsselmeer en een sterke wind uit westelijke richting. Ook de invloed van Ramspol op dit gebied is onvoldoende onderkend. Indiener acht daardoor de kans groot dat er regelmatig bij de voorjaarsopzet sprake zal zijn van hogere waterstanden dan NAP -0,10 m. Indiener roept Rijkswaterstaat daarom op om voorzichtig te zijn met deze voorjaarsopzet en om bij hoge verwachte waterstanden de voorjaarsopzet uit te stellen.

Balgstuw Ramspol: Nu al blijkt dat bij sluiting van de balgstuw Ramspol de uiterwaarden overstromen. In het MER wordt aangegeven dat de balgstuw Ramspol vaker zal sluiten door het aangepaste peilbeheer. Daardoor zal ook de overlast van overstromende percelen toenemen.

Gemaal Zedemuden: In het MER wordt aangegeven dat gemaal Zedemuden vaker zal moeten malen. Doordat het water dan tegen de stroomrichting van het Zwarte water wordt gestuurd, overstromen de uiterwaarden bij Genemuden bij enigszins verhoogde waterstanden. Dit zal door de verhoging van het peil in het IJsselmeer vaker voorkomen.

Overstroming uiterwaarden

Faunaschade: Indiener geeft aan dat overstroming van uiterwaarden gedurende winter en voorjaar zorgt voor extra schade doordat ganzen, smienten en zwanen de natte graslanden aantrekkelijk vinden om te foerageren.

Zwerfafval: In het ontwerppeilbesluit wordt volgens indiener aangegeven dat hoge waterstanden in het voorjaar positief zijn omdat dan het oud riet afgevoerd wordt. Deze blijft (samen met zwerfafval) bij overstroming echter achter op de landbouwpercelen, wat niet positief is. Doordat zwerfafval vaak in het voer terecht komt, is dit gevaarlijk voor het vee.

Groeiseizoen: Indiener geeft aan dat de veronderstelling in het MER dat het groeiseizoen van gras pas in april begint onjuist is. Indiener geeft aan dat het groeiseizoen, afhankelijk van de temperatuur, al in februari of maart begint. Als gras onder water staat, verstikt het gras. Omdat de percelen onderdeel uitmaken van Natura 2000 kan dit gras niet worden hersteld, omdat ploegen verboden is. Daarnaast zal bij overstroming in het begin van het groeiseizoen de kwaliteit en kwantiteit van het gras negatief worden beïnvloed (door de remming van grasgroei en slechter bewerkbaar worden van de percelen).

Landbouw binnendijks

Bewerkbaarheid bodem: Indiener verwacht dat bij de vroege voorjaarsopzet de grondwaterstand binnendijks zal worden beïnvloed. Dat heeft negatieve effecten op de bewerkbaarheid van de grond. Indiener verzoekt Rijkswaterstaat daarom de grondwaterstanden te monitoren door eerst een nulmeting uit te voeren en vervolgens te monitoren hoe dit verandert tijdens de uitvoering van het voorgestelde peilbesluit.

Verziltig: Indiener geeft aan dat langdurige lagere waterstand mogelijk verziltig kan bevorderen van de binnendijkse (landbouw)gebieden. Dit levert problemen op voor de landbouw.

Zoetwaterbuffer: De beschikbaarheid van voldoende zoet water in het groeiseizoen is volgens indiener van essentieel belang voor gebieden waar verziltig een probleem vormt (noordelijk deel Groningen, Friesland en Noord-Holland). Dit kan volgens het peilbesluit mogelijk gemaakt worden door de peilopzet in het voorjaar, zodat een extra waterbuffer beschikbaar komt. Echter, uit de onderliggende stukken van het peilbesluit wordt niet duidelijk of de voorspelbaarheid van droogte groot genoeg is om daadwerkelijk op te anticiperen. Hoe lang duurt het voordat een extra buffer is gecreëerd en welke kwantificeerbare meerwaarde brengt dit met zich mee ten opzichte van de huidige situatie. Indiener verzoekt dit terug te laten komen in het peilbesluit, maar ook in relatie tot keuzes rond het sturen van het operationele peil.

Kwel: Kansen op zoute kwel en eventuele verlaging van grondwaterstanden onder landerijen aan de kust van het IJsselmeergebied komt volgens indiener niet terug in de toelichting. Indiener vraagt inzicht in en onderbouwing van de effecten van peilverhoging op de hogere grondwaterstand in binnendijkse gebieden en de effecten ervan op verziltig van het oppervlaktewater op locaties waar brak tot zout water in het ondiepe grondwater aanwezig is en voor welke gebieden dit risico naar verwachting groter wordt. Volgens indiener is het van belang dat hierover uitspraken worden gedaan in het peilbesluit.

Effecten van uitzakken: Daarnaast wordt inzicht gevraagd in en onderbouwing van de effecten van verlaging van het meerpeil en waar en in hoeverre dit leidt tot een groter risico op drogere omstandigheden. Ofwel: kan het extra water ook daadwerkelijk effectief als droogte- en verziltingbestrijding ingezet worden?

Landbouw buitendijks

In de toelichting op het ontwerppeilbesluit wordt duidelijk dat de vroege voorjaarsopzet in het IJsselmeer leidt tot een toename van de kans op inundatie van gronden gelegen buiten de primaire keringen. De effecten worden door Rijkswaterstaat als beperkt beoordeeld. Bij het extra risico op inundatie wordt een factor 1,2 genoemd, in praktische zin neemt hiermee het risico op inundatie met 20% toe. In een statistische benadering spreekt men bij zo'n toename wel degelijk van een significant effect. Uit bijlage 6 van de MER wordt duidelijk dat deze factoren/getallen een gemiddelde kans beschrijven en voorbijgaan aan het feit dat de kansen afhankelijk van plaats en periode wisselen. Uit tabel B6.2 leidt indiener af, dat de kansen op hoge waterstanden (NAP +0,30/+0,40 m) onder invloed van dit peilbesluit specifiek in maart met een factor 2,9 toenemen. Vertaald in dagen neemt de kans op hoge waterstanden (NAP +0,40 m) bij de Rampspolbrug toe van 1,0 dag naar 1,9 dag in maart. Voor Lemmer neemt de kans uitgedrukt in dagen toe van 0,9 dag naar 1,7 dag. Indiener stelt vast dat het landbouwbelang van buitendijkse gronden bij de inschatting van risico's voor functies te kort wordt gedaan. Gemiddeld kan het zo zijn dat de risico's "slechts" met 20 procent toenemen. Toegespitst op de kwetsbare delen van het IJsselmeergebied heeft indiener het over een substantieel groter risico op hoge waterstanden.

Agrarische belangen van indiener komen onder druk te staan. De voorgestelde waterpeilen van NAP + 0.50 m zullen mede onder invloed van de waterafvoer vanuit Drenthe langer aanhouden. Indiener is eigenaar van een perceel dat de laatste jaren gemiddeld 1,3 keer in de periode mei tot en met september inundeert. Dit zal bij een peilverhoging vaker voorkomen. Bij een draaiing van de wind wordt het water momenteel gemakkelijk en vrij snel afgevoerd. Dat zal bij een peilverhoging veel problemen opleveren. Dit alles zal een negatieve opbrengst hebben op de kwaliteit en ook de kwantiteit van de gewassen. De economische waarde van indieners percelen zullen bij deze opzet dalen.

Standpunt bevoegd gezag

IJsseldelta / Ramspol / Zedemuden

IJsseldelta: In de IJsseldelta zijn de gebieden tussen de NAP -0,4 en ca. +0,8 m kwetsbaar voor enige extra wateroverlast tijdens de voorjaarsopzet. Bij de berekeningen van de kanstoename is uitgegaan van een jarenlange reeks van gemeten waarden. Daar zitten dus impliciet de combinatie van hoge afvoeren en stormen in. Rijkswaterstaat heeft op verzoek van Waterschap Drents Overijsselse Delta nader onderzoek gedaan naar de waterstanden voor de IJssel-Vecht Delta en de resultaten besproken. Dit heeft de getrokken conclusie bevestigd dat geen maatregelen nodig zijn.

Balgstuw Ramspol: Sluiting van de balgstuw Ramspol heeft tot doel bergingscapaciteit te creëren ten opzichte van hogere waterstanden vanuit het IJsselmeer/Ketelmeer. Indien Ramspol niet wordt gesloten, zullen de uiterwaarden zeker overstromen. Zoals geconstateerd betreft het desondanks overstromen van de uiterwaarden bij sluiting van Ramspol een bestaand probleem. Overigens volgt uit het MER dat het peilbesluit vooral invloed heeft op de periode vóór het sluiten van Ramspol, als de waterstand lager is dan NAP + 0,50 m. Bij een waterstand van NAP

+0,40 m treedt het protocol voor de voorbereiding van een sluiting van Ramspol in werking. De kans op overstromen van de lage buitendijkse gebieden neemt in maart toe, van nu circa 2 maal per jaar naar circa 3 á 4 maal per jaar. Het effect is daarmee beperkt. Daarnaast betreft het buitendijks gebied. Het beleid voor buitendijkse gebieden, zoals beschreven in de Tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (december 2014), is dat bewoners en gebruikers zelf verantwoordelijk zijn voor het treffen van gevolg beperkende maatregelen en zij zelf het risico dragen van waterschade. Indien niet voorzienbare schade door invoering van het flexibel peilbeheer ontstaat in het buitendijks gebied komt deze schade, zover uitstijgend boven het normaal maatschappelijk risico, via de weg van artikel 7.14, eerste lid Waterwet voor vergoeding in aanmerking.

Zedemuden: In het MER is geconstateerd dat waterstanden tot NAP +0,50 m als gevolg van het nieuwe peilbesluit frequenter voor kunnen komen. Dit gemaal treedt in werking bij een waterstand van NAP +0,47 m. Daarmee is in het MER geconcludeerd dat gemaal Zedemuden beperkt vaker zal moeten malen. Dit betekent dat als gevolg daarvan er ook een toenemende kans is op overstroming van de uiterwaarden. Zie hiervoor ook de beantwoording onder Balgstuw Ramspol hierboven.

Overstroming uiterwaarden

Faunaschade: In het algemeen geldt dat bij overstroming van uiterwaarden er geen ganzen en zwanen foerageren. Ook de dagen na het droogvallen is het terrein niet geschikt voor ganzen en zwanen. Voor smienten zou het terrein tijdelijk gunstiger kunnen worden. De schade door smienten is overwegend minder dan van ganzen en zwanen. Voor eventuele schade wordt verwezen naar de compensatieregelingen uit het Faunafonds.

Zwerfafval: Of er zwerfafval in het riet zit, is afhankelijk van windrichting en hoeveel er op dat moment in het water ligt, maar ook van het feit of het riet al een keer eerder is uitgespoeld waardoor zwerfafval net is afgevoerd. Het is daarom op voorhand moeilijk aan te geven of zwerfafval per saldo vaker op de landbouwpercelen terecht zal komen.

Groeiseizoen: In het MER is onderzocht wat de effecten zijn op de landbouw. Hierbij is geconstateerd dat er een beperkt effect wordt verwacht. Als gevolg van de vroege voorjaarsopzet zullen in maart waterstanden tot NAP +0,50 m frequenter voorkomen. In geval van overstroming of ernstige waterlast zal Rijkswaterstaat besluiten de voorjaarsopzet niet of later te laten plaatsvinden. Indien het peilbesluit desondanks tot extra schade leidt kan gebruik worden gemaakt van de nadeelcompensatie.

Landbouw binnendijks

Bewerkbaarheid bodem: Het effect van hoge grondwaterstanden op de buitendijkse landbouwgebieden is in het MER als beperkt beoordeeld. Als gevolg van de vroege voorjaarsopzet kan de grondwaterstand in de buitendijkse gebieden gedurende de peilopzet maximaal met 5 cm toenemen. In het kader van het OFP wordt momenteel een monitoringsprogramma opgesteld. Hierin wordt alle monitoring opgenomen die nodig is voor de evaluatie van het nieuwe peilbesluit. Monitoring op grondwaterstanden is hierin niet opgenomen omdat op basis van het MER op dit aspect geen effecten worden verwacht.

Verzilting: In het MER is beschreven dat verzilting van het oppervlaktewater in binnendijkse gebieden kan optreden door een toename van kwel bij verhoging van

het meerpeil, in combinatie met brak tot zout water in het ondiepe grondwater. De gemiddelde waterstandsveranderingen zijn op jaarbasis minimaal ten opzichte van de autonome situatie. In het MER is geconstateerd dat deze verschillen geen merkbare kwelveranderingen in de binnendijkse gebieden opleveren. Daardoor zal ook geen merkbaar verschil in verzilting optreden.

Zoetwaterbuffer: Een droogteperiode bouwt zich geleidelijk op en aan de hand van het neerslagtekort en te verwachten afvoer van de Rijn is dit redelijk voorspelbaar.

Door op het juiste moment te kiezen voor het opzetten van het meerpeil kan de bandbreedte worden benut. In het kader van OFP worden hiertoe verdere criteria ontwikkeld. Daarmee is de verwachting dat accuraat ingespeeld kan worden op mogelijke droogteperiodes, waarbij de kwantificeerbare meerwaarde de 400 miljoen m³ waterbuffer is die ontstaat bij een peilopzet tot NAP -0,10 m.

Kwel: De kwel zal door het voorgenomen peilbesluit niet meetbaar / merkbaar toenemen. In gebieden die nu al last hebben, zal de overlast niet toenemen.

Effecten van uitzakken: Uitzakken in het najaar gebeurt alleen als de weersomstandigheden dit toestaan. In geval van droogte zal niet worden uitgezakt.

Landbouw buitendijks

De constatering over het als beperkt negatief beoordelen van de effecten als gevolg van inundatie in het voorjaar klopt. Op basis van de in het MER gekozen methodiek leidt dit in het MER tot een beperkt negatieve beoordeling. Inhoudelijk doet dat niet af aan het geconstateerde effect.

In het Peilbesluit IJsselmeergebied zijn de reeds voorkomende meerpeilen in een bandbreedte vastgelegd. In de winter is de hoogste bandbreedte NAP -0,05 m, in de zomer is dit NAP -0,10 m. In het MER is onderzocht tot welke waterstanden het nieuwe peilbesluit effect heeft op de frequentie waarin die waterstanden voorkomen. Daaruit volgt dat waterstanden tot maximaal NAP +0,50 m mogelijk vaker kunnen voorkomen. In de zomerperiode (april tot en met september) zullen waterstanden tot maximaal NAP +0,40 m mogelijk vaker voorkomen als het peil in die periode wordt opgezet. NAP +0,50 m is dus geen voorgesteld peil waar middels dit peilbesluit op gestuurd zal worden.

Het beleid voor buitendijkse gebieden, zoals beschreven in de Tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (december 2014), is dat bewoners en gebruikers zelf verantwoordelijk zijn voor het treffen van gevolg beperkende maatregelen en zij zelf het risico dragen van waterschade. Mocht u desondanks menen dat u ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ondervindt, dan kunt u een verzoek indienen tot nadeelcompensatie.

2.5.3 *Scheepvaart*

Registratienummers

4 / 12 / 15 / 21 / 25 / 43 / 44 / 45 / 46 / 53 / 68

Samenvatting zienswijzen

Verminderde diepgang najaar

Indiener geeft aan dat de binnenvaartsector er de voorkeur aan geeft dat het moment van overgaan naar het winterpeil niet eerder in het jaar plaatsvindt dan nu, omdat dit kostenverhogend werkt en de concurrentiepositie van de binnenvaart

aantast. De vervoerskosten van de bedrijven die per binnenvaart vervoeren lopen op. Door eerder uitzakken van het peil in het najaar kunnen grote binnenvaartschepen minder worden beladen. Dit leidt tot extra vervoersbewegingen en daarmee gepaard gaande kosten voor bedrijven. Andere indiener geeft aan dat het vroegtijdig verlagen van het zomerpeil met 10 cm in het najaar wellicht leidt tot een verminderde bereikbaarheid van de havens en kades. De economie van de gemeente is voor een deel afhankelijk van de maritieme sector. Door een verminderde diepgang wordt deze benadeeld. Eerste indiener verzoekt om ter compensatie de vaargeulen op voldoende diepte te brengen. Andere indiener wil vooraf met Rijkswaterstaat afstemmen over oplossingen/maatregelen om de verminderde diepgang in de vaarroutes te voorkomen.

Indiener geeft aan dat er daarnaast op dit moment, en zeker in de toekomst, veel waterwerken worden uitgevoerd in het IJsselmeer waarbij lokaal grondstoffen worden gedolven. Schepen die hiervoor worden ingezet, passeren niet altijd een kunstwerk met beperkende diepgang, waardoor zij niet belemmerd worden in hun diepgang. Zij varen daarnaast niet alleen met diepere schepen, maar ook in ondiep water in de nabijheid van de dijk. Eerder uitzakken van het peil is negatief voor de ladingscapaciteit van deze schepen.

Begrenzungen

Diverse indieners geven aan dat de begrenzing van de vaarroutes en vaargeulen vooraf duidelijk moeten zijn. Voor wat betreft de begrenzungen, eigendommen en beheerverantwoordelijkheden van vaarroutes, vaargeulen en havens zijn er veel onduidelijkheden wie eigenaar is en wie onderhoudsplichtig.

Aanpassing sluizen Kornwerderzand

Verbreiding en verdieping sluizen Kornwerderzand: indiener constateert dat deze maatregel contrasteert met het voornemen het peil in augustus te laten uitzakken.

Standpunt bevoegd gezag

Verminderde diepgang najaar

Voor het beheer en onderhoud van vaargeulen (zeker in geval van economische betekenis voor het bedrijfsleven) is het winterpeil het uitgangspunt. Het peil in augustus/september is ondanks het uitzakken nog steeds 10 cm hoger dan in de winterperiode.

Voor de havens is met gemeenten, provincies en de watersportsector een nadere knelpuntanalyse uitgevoerd naar de bereikbaarheid en toegankelijkheid. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeulen die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Of, waar en in welke omvang dit effect zich voordoet is onzeker. Dit wordt bepaald door een groot aantal factoren, zoals de diepgang van het schip, de waterafvoer door neerslag, de windrichting, de windkracht, etc.. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, kan het voorkomen dat schepen belemmerd worden havens binnen te varen. Op basis van het onderzoek is het dus nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Daarom is besloten dat het uitgangspunt blijft dat wanneer een benadeelde schade leidt ten gevolge van het peilbesluit, deze een aanvraag kan doen voor compensatie van deze schade via de Beleidsregel nadeelcompensatie en hiervoor geen mitigerende maatregel in het peilbesluit op te nemen.

Het eerder uitzakken van het peil kan betekenen dat bij werkzaamheden voor delven van grondstoffen in de planning rekening moet worden gehouden met een beperktere diepgang in die weken. Het gaat om een beperkte periode en vindt plaats binnen de bandbreedte van ook nu al voorkomende meerpeilen. Het is daarom niet nodig om hiervoor maatregelen te treffen om de waterdiepte te vergroten.

Begrenzingsen

In de waterstaatslegger zijn de beheergrenzen van Rijkswaterstaat duidelijk aangegeven.

Aanpassing sluizen Kornwerderzand

Het nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied staat verbreding van de sluizen Kornwerderzand niet in de weg. Bij de eventuele sluisaanpassing kan rekening worden gehouden met het peilbesluit en de gevolgen daarvan.

2.5.4 *Scheepsbouw*

Registratienummer

45

Samenvatting zienswijzen

Indiener is een werf die mega-jachten bouwt waarbij de diepgang altijd een rol speelt t.o.v. de waterstand in het IJsselmeer. Met het huidige peilbesluit is het tijdens het winterpeil vaak al erg kritisch om een jacht met een diepgang van 3.70 m zonder dat deze de bodem raakt over het IJsselmeer te vervoeren. Indiener maakt zich ernstig zorgen over het feit dat als we in de zomer ook -30 cm t.o.v. NAP hebben, het een probleem kan worden om een jacht met een diepgang van 3.80 m tot 4.00 m vanaf Makkum over het IJsselmeer te transporteren. Gezien het feit dat het een flexibel peilbeheer wordt, kan indiener daar dan niet adequaat op anticiperen. Mocht het -30 cm t.o.v. NAP worden dan moet indiener verregaande maatregelen nemen om het jacht minder diep te laten steken. Hier zit een gigantisch prijskaartje aan om een jacht 10 tot 20 cm minder diep te laten drijven dan de werkelijke diepgang.

Indiener heeft dus ernstige bedenkingen bij een flexibel peilbeheer in verband met de diepgang van de door indiener gebouwde mega-jachten. Indiener pleit er daarom voor dat - mocht er een flexibel peilbeheer ingezet gaan worden - óf de geulen met minimaal 20 centimeter extra worden uitgediept óf dat er in overleg het verzoek kan worden ingediend om het waterpeil op het IJsselmeer tijdelijk te verhogen tot zomerpeil (-20 cm t.o.v. NAP) indien er een transport van een mega-jacht van indiener plaats vindt vanaf Makkum naar Amsterdam of vanaf Makkum naar de sluizen bij Kornwerderzand.

Standpunt bevoegd gezag

In het nieuwe Peilbesluit IJsselmeergebied zijn de reeds voorkomende meerpeilen in een bandbreedte vastgelegd. Voor de zomer is de bandbreedte aan de onderzijde op NAP -0,30 m gesteld. NAP -0,30 m is echter geen meerpeil waar actief op wordt gestuurd, behalve in het najaar. Het kan eens per 10 á 15 jaar voorkomen dat in de zomer een peil van NAP -0,30 m voorkomt, wanneer voor langere periode water wordt ingezet ten behoeve van de watervoorziening voor de landbouw. Verder kan het peil net als in de huidige situatie op specifieke momenten voorkomen zonder dat daar actief op wordt gestuurd. Dit zal echter minder vaak voorkomen, aangezien bij droogte er sneller voor gekozen wordt een buffer te creëren door het meerpeil op te zetten richting NAP -0,10 m.

In het najaar zakt het peil circa 6 weken eerder uit naar NAP -0,30 m. Dit kan in die periode consequenties hebben op de diepgang in vaargeulen. Voor het beheer en onderhoud van de vaargeulen geldt in de huidige situatie het winterpeil als uitgangspunt. Het peil in augustus/september is met het uitzakken 10 cm hoger dan in de winterperiode. De kans op schade is daarom minimaal. Mocht u desondanks menen dat u ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ondervindt, dan kunt u een verzoek indienen tot nadeelcompensatie.

2.5.5 *Wonen*

Registratienummers

5 / 6 / 7 / 8 / 19 / 23 / 24 / 26 / 27 / 29 / 30 / 31 / 32 / 33 / 35 / 36 / 37 / 38 / 39 / 40 / 41 / 42 / 55 / 56 / 57 / 61 / 71

Samenvatting zienswijzen

Parkhaven (Lelystad)

Diverse indieners geven aan dat zij als bewoner van Parkhaven in Lelystad gedupeerd kunnen raken als het nieuwe peilbesluit wordt vastgesteld. De panden van indieners liggen buitendijks. Met het huidige peilbesluit hebben indieners bij stormachtig weer met wind uit noordelijke richtingen door scheefstand en golfploop van tijd tot tijd zodanige wateroverslag dat de kade/achtertuin overstroomt en beschadigd wordt. Voorgenomen peilbesluit maakt dat probleem erger.

Wateroverlast/veiligheid in de winter. Indieners geven aan dat het nieuwe peilbesluit ongunstiger is dan het plan uit 2014/2015. Het nagestreefde IJsselmeerpeil kan in de wintermaanden tot 0,35 m hoger zijn dan het in huidige peilbesluit, want er wordt een bandbreedte gehanteerd van NAP -0,40 tot -0,05 m van november tot en met februari. Door naar verwachting toenemende scheefstand- en golfploop en klimaatverandering (hoosbuien en hardere wind) zal de (hoog)waterstand toenemen op piekmomenten. Een indiener vreest dat de huizen in onder meer Parkhaven in de problemen komen.

Om de waterveiligheid ter plekke min of meer gelijk te houden met de huidige situatie, is een verhoging van de waterkeringen en het laag gelegen deel van de tuinen met minimaal 0,5 m noodzakelijk. Uit de documentatie blijkt dat een compensatie voor nadelen mogelijk is, maar deze is nog niet concreet ingevuld. Indiener wil van Rijkswaterstaat de toezegging dat ophoging van de waterkering en het laag gelegen deel van de tuin met minimaal 0,5 m (of hoger indien het waterschap daartoe adviseert) voor rekening komt van Rijkswaterstaat.

Gevolgen voor aangelegde zeilschepen. Bij hogere waterstanden zal er volgens indieners ook schade ontstaan aan zeilschepen, omdat de lijnen bij een normale waterstand een bepaalde lengte hebben. Bij een verhoogde waterstand zijn de lijnen te kort. De lijnen verlengen is bij een hoge waterstand niet mogelijk omdat de kade onder water staat en het dus niet mogelijk is om bij de zeilschepen te komen.

Schade en waardevermindering woningen. Ook wanneer de kade/tuin onderwater heeft gestaan, ontstaat er schade cq werk om alles weer te herstellen. Indiener stelt Rijkswaterstaat aansprakelijk voor deze schade en kosten. Een indiener geeft aan dat het verhogen van tuinen praktisch onmogelijk en/of onbetaalbaar is. Verhoging van de dijk leidt tot onverkoopbaarheid van het huis. Uit de documentatie blijkt dat een compensatie voor nadelen niet concreet ingevuld, waardoor de technische en/of financiële uitvoerbaarheid onbekend is. De zaakschade die optreedt bij verhoging

van het waterpeil kan alleen al voor de woning in de tonnen lopen. Temeer als er maatregelen als dijkverhoging worden toegepast. De financiële schade voor de hele wijk zou meer dan € 25 miljoen bedragen, een bedrag dat in procedures verhaald zal moeten worden.

Beleidsvoornemens. Rijkswaterstaat stelt in haar Nota van antwoord behorende bij de notitie Reikwijdte en Detailniveau Peilbesluit IJsselmeergebied d.d. 9 februari 2016 par 4.8.4 dat haar beleidsvoornemens al geruime tijd gericht zijn op de een verhoging van de meerpeilen. Indiener stelt dat gezien de ontwikkeling van Parkhaven al meer dan 20 jaar oud is, het onterecht is om te stellen dat bewoners hier al rekening mee hadden kunnen houden en dat daardoor de kosten voor eigen rekening zijn.

Park Houtribhoogte (Lelystad)

Indiener geeft aan dat bewoners van Park Houtribhoogte te Lelystad (ernstig) gedupeerd kunnen raken als de plannen worden uitgevoerd. Het park is binnendijks gelegen tegen de IJsselmeerdijk, in de hoek bij de Houtribsluis te Lelystad. Het park bestaat uit een zorgvuldig onderhouden natuurgebied en een woongebied. Het natuurgebied wordt op basis van het huidige peilbesluit onderhouden. Van het huidige peilbesluit/waterpeil kent indiener de effecten van het kwelwater op het binnendijks gelegen woon-/ natuurgebied met waterpartijen. In de ter inzage liggende documenten kan indiener geen onderzoeken en/of rapporten vinden over de invloeden op het binnendijks gelegen gebied. De verwachting is dat door de toenemende kwel als gevolg van de peilverhoging, de woningen die met een kelder zijn gebouwd voorzien moeten worden van kostbare aanvullende voorzieningen om (kelder-)constructies waterdicht te houden. Daarom stelt de indiener Rijkswaterstaat, mede ter behoud van rechten, in gebreke.

Gemeente Súdwest-Fryslân

De IJsselmeerkust van de gemeente Súdwest-Fryslân kent drie buitendijkse gebieden met bebouwing, nl. Makkumer-Zuidwaard, Workumerwaard en Schuilenburg. Met het ontwerppeilbesluit neemt het overstromingsrisico met een factor 1,2 toe. Rijkswaterstaat wil met het project OFP dit extra risico minimaliseren maar kan het niet uitsluiten. Indiener denkt dat met aanvullende en of mitigerende maatregelen dit risico kan worden teruggebracht tot het huidige niveau. Ook is indiener benieuwd op welke wijze Rijkswaterstaat dit zal gaan compenseren.

Park De Holle Poarte (Makkum)

Indiener concludeert in het algemeen dat er geen afweging van de effecten voor het park heeft plaatsgevonden en dat met name het risico van ernstige schade door wateroverlast voor het park van indiener (en de gevolgen voor de daarmee verband houdende lokale economie) niet is onderkend. Indiener baseert dit op onderstaande punten:

- Indiener constateert dat het park geheel niet genoemd wordt en dat nadelige gevolgen daarop daardoor niet zijn meegenomen in het MER en daarop gebaseerde ontwerppeilbesluit;
- In Deel III 2.3.2 Resultaten effectanalyse/negatieve effecten wordt in de areaalbeschrijving van het buitendijks gebied beschreven, dat de woonhuizen hoog genoeg liggen ($> \text{NAP} + 2,0 \text{ m}$). Aangezien de woningen op het park, zoals hierboven aangegeven op een maaiveldhoogte van $\text{NAP} + 0,8$ tot $+ 1,2 \text{ m}$ liggen, is dit feitelijk onjuist;
- In Deel III 3.1.4. Ruimtelijke economische functies van het gebied worden bij zowel de functies "Recreatie" als "Wonen" de meer dan 400 woningen op De Holle Poarte niet genoemd. Blijkbaar valt het park dus tussen "wal en schip".

- Ook in het MER bijlage 7 Voorbeelden van lokale situaties worden in de beschrijving van de Makkumer Zuidwaard de woningen van het park, met hun hoogteligging beneden de aangenomen NAP + 2,0 m, niet genoemd. De beschrijving van de lokale situatie luidt: "Alleen de laaggelegen randen van het recreatie en bedrijventerrein lopen kans om beperkt vaker te inunderen. Hier liggen geen kwetsbare functies, zodat extra overlast niet te verwachten is." Deze analyse is volgens indiener niet juist.
- Indiener stelt dat de conclusie dat geen mitigerende maatregelen nodig zijn te voorbarig is aangezien de effecten op het park niet zijn onderzocht.
- Indiener verwacht, in tegenstelling tot wat in het MER is beschreven, dat ook waterstanden boven NAP +0,5 m worden beïnvloed. Dit is in het MER niet beschreven, terwijl indiener hierdoor ernstige wateroverlast verwacht.

Onderzoek

In de ter inzage liggende documenten kunnen wij geen onderzoeken en/of rapporten vinden over de invloeden op het binnendijks gelegen gebied van indiener. De verwachting is dat door de toenemende kwel als gevolg van de peilverhoging, de nog te bouwen woningen moeten worden voorzien van kostbare aanvullende voorzieningen om (kelder-)constructies waterdicht te maken. Tevens zullen er maatregelen genomen moeten worden voor de reeds door indiener aangelegde vijverpartijen.

Standpunt bevoegd gezag

Parkhaven (Lelystad)

De bandbreedte waarbinnen waterstanden optreden (zowel hoog als laag) verandert na in werking treden van het peilbesluit niet. Dit betekent dat hoge waterstanden die in de huidige situatie voorkomen ook onder het nieuwe peilbesluit kunnen voorkomen. Wel kunnen hoge waterstanden tot NAP +0,50 m die nu al tijdelijk voorkomen (gemiddeld 3 maal per jaar in de winterperiode) ten tijde van een peilverhoging beperkt vaker gaan voorkomen, met name wanneer sprake is van combinatie met windopzet. In het MER is berekend dat ter hoogte van Parkhaven in Lelystad deze kans statistisch toeneemt met een factor 1,2 in de winterperiode (dus naar circa 4 dagen per jaar in de winterperiode). In de praktijk wordt via het operationele peilbeheer gestuurd op actuele weersomstandigheden en prognoses. Daardoor zal het daadwerkelijk vaker voorkomen van hogere waterstanden zoveel mogelijk worden beperkt en minder dan 4 dagen per jaar voorkomen.

Wateroverlast/veiligheid in de winter. In het Peilbesluit IJsselmeergebied zijn de voorkomende meerpeilen in een bandbreedte vastgelegd. Aangezien waterstanden boven NAP +0,50 m niet worden beïnvloed door het peilbesluit is de waterveiligheid niet in het geding (de waterveiligheid gaat er niet op achteruit). In de wintermaanden verandert het huidige peilbeheer niet, op maart na. Alleen in maart wordt actief opgezet, maar alleen als er geen risico's zijn voor hoge waterstanden. Ook in die situatie blijft het meerpeil binnen de waterstanden die ook in de huidige situatie voorkomen.

Gevolgen voor aangelegde zeilschepen. Aangezien waterstanden boven NAP +0,50 m niet worden beïnvloed door het peilbesluit, worden geen effecten verwacht op aangelegde zeilschepen. Mocht men desondanks menen dat ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ontstaat, dan kan men een verzoek indienen tot nadeelcompensatie.

Schade en waardevermindering woningen. Aangezien waterstanden boven NAP +0,50 m niet worden beïnvloed door het peilbesluit, worden er geen maatregelen getroffen aan de kade of primaire waterkering. Schade aan woningen en waardevermindering ten gevolge van het peilbesluit zijn niet aan de orde.

Beleidsvoornemens. Rijkswaterstaat heeft bij buitendijkse initiatieven in het IJsselmeergebied reeds sinds 1990 geadviseerd om rekening te houden met een peilstijging van 1 m tot het jaar 2100 als gevolg van klimaatverandering. Met vaststelling van de Deltabeslissing is hiervan alleen voor het IJsselmeer indien noodzakelijk een beperkte meestijging van het IJsselmeer na 2050 met 30 cm overgebleven.

Overigens is het beleid voor buitendijkse gebieden, zoals beschreven in de Tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (december 2014), dat bewoners en gebruikers zelf verantwoordelijk zijn voor het treffen van gevolg beperkende maatregelen en zij zelf het risico dragen van waterschade. Indien het peilbesluit tot extra schade leidt, kan gebruik worden gemaakt van de nadeelcompensatie.

Park Houtribhoogte (Lelystad)

De waterstandsverschillen zijn op jaarbasis gering ten opzichte van de autonome situatie. In het MER is geconstateerd dat deze verschillen geen merkbare kwelveranderingen in de binnendijkse gebieden opleveren.

Gemeente Súdwest-Fryslân

In het MER wordt geconstateerd dat het overstromingsrisico met een factor 1,2 toeneemt. Dit betekent dat ter hoogte van de Friese kust het gemiddeld aantal dagen dat er sprake is van overstroming in de winter toeneemt van 1,5 dagen naar 2,1 dagen per jaar.

De waterstanden die na inwerkingtreding van het peilbesluit kunnen optreden zijn gelijk aan de waterstanden die in de huidige situatie reeds voorkomen. Hier verandert door de inwerkingtreding van het peilbesluit niets aan. Uit de analyse van het MER blijkt wel dat de kans op het optreden van hoge waterstanden (tot NAP +0,50 m) met dit peilbesluit kan toenemen. Dit zal in veel gevallen niet tot extra schade leiden. Voor het peilbesluit is de nadeelcompensatie van toepassing voor die gevallen waarin daadwerkelijk schade/hinder wordt ondervonden van het vaker optreden van de hoge waterstanden die zijn toe te schrijven aan het nieuwe peilbesluit.

Rijkswaterstaat adviseert overigens bij buitendijks initiatieven reeds sinds 1990 om rekening te houden met een peilstijging van 1 m tot het jaar 2100 als gevolg van klimaatverandering. Met vaststelling van de Deltabeslissing is hiervan alleen voor het IJsselmeer een beperkte meestijging van het IJsselmeer na 2050 met 30 cm overgebleven.

Park De Holle Poarte (Makkum)

In het kader van het MER is op basis van beschikbare informatie zoals hoogtekartaart- en GIS-gegevens een analyse gemaakt van de hoogteligging van de diverse gebruiksfuncties rondom het IJsselmeer. Omdat dit er veel zijn, zijn de resultaten hiervan in het MER geaggregeerd naar algemene uitspraken. Bij deze analyse is nadrukkelijk ook gekeken naar Park De Holle Poarte, zie hiervoor o.a. bijlage 7 waarin ook een hoogtekartaart van het park is opgenomen.

In het MER zijn de effecten onderzocht van het Peilbesluit IJsselmeergebied. Daarbij is geconcludeerd dat waterstanden boven NAP +0,5 m niet vaker zullen optreden dan in de autonome situatie. Dit wordt geborgd door de uitbreiding van de afvoercapaciteit van de Afsluitdijk. Parallel aan het peilbesluit IJsselmeergebied wordt de waterafvoercapaciteit bij de Afsluitdijk stapsgewijs vergroot door het plaatsen van pompen op de Afsluitdijk en vergroten van de spuicapaciteit in het spuicomples bij Den Oever.

Aangezien het park overwegend boven de NAP +0,80 m ligt, geldt hiervoor dat er geen extra overlast wordt verwacht ten opzichte van de autonome situatie. Mitigerende maatregelen zijn daarom niet nodig. Mocht men desondanks menen dat u ten gevolge van het Peilbesluit IJsselmeergebied onevenredige schade/hinder ondervindt, dan kunt u een verzoek indienen tot nadeelcompensatie.

Met laaggelegen bedoelen wij op randen lager dan NAP +0,50 m. Deze laaggelegen plekken komen op enkele locaties aan de randen van het park voor. Deze laaggelegen delen kunnen frequenter inunderen. Nu kunnen de gebieden onder de NAP + 0,50 m ca eens per drie jaar inunderen, dat wordt ca. eens per één à twee jaar.

3 Adviezen

3.1 Commissie voor de milieueffectrapportage

3.1.1 *Samenvatting advies*

Het bevoegd gezag – het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna Commissie) gevraagd zich uit te spreken over de juistheid en de volledigheid van de informatie in het MER. De Commissie is van oordeel dat het MER veel bruikbare en goede informatie bevat over de milieugevolgen van het peilbesluit. De informatie heeft voldoende diepgang, is goed gestructureerd en toegankelijk. Op één onderdeel acht de Commissie nog onvoldoende informatie aanwezig om het milieubelang voldoende te kunnen meewegen bij de besluitvorming (zie 'Beoordeling natuureffecten' hieronder). Dit heeft betrekking op het effect op de natuur ten gevolge van het pas vanaf half augustus laten uitzakken van het waterpeil teneinde de watersportrecreatie te ontzien. Verder heeft de Commissie enkele aandachtspunten meegegeven ter ondersteuning van de verdere besluitvorming.

Beoordeling natuureffecten

De Commissie adviseert de mogelijkheden te beschrijven om de betreffende havens en toegangseulen uit te baggeren, bijvoorbeeld in het kader van achterstallig onderhoud. Zet de milieu voor- en nadelen hiervan af tegen die van het later uitzakken van het waterpeil, zodat de effecten van beide maatregelen met elkaar kunnen worden vergeleken. Geef hierbij aan in welke mate het later uitzakken van het waterpeil de beoordeling van de natuureffecten van het geoptimaliseerde basisalternatief beïnvloed.

Doelrealisatie zoetwatervoorziening

De Commissie adviseert in samenvattende vorm de toekomstige zoetwatervraag versus het beschikbare zoetwater in het IJsselmeer aan te geven (waterbalans), alsook de mate waarin het voornemen in de toekomstige watervraag voorziet. Maak daarbij gebruik van beschikbare informatie, zoals onder andere opgenomen in het Synthesedocument Deltaprogramma IJsselmeergebied (2014) en het Synthesedocument Deelprogramma Zoetwater (2014).

Waterveiligheid

De Commissie merkt op dat de kans bestaat dat in maart bij een geleidelijke opzet van het peil niet vrij kan worden afgevoerd vanuit het Markermeer op het IJsselmeer, terwijl dat bij een dreigende hoogwatersituatie of regionale wateroverlast wel nodig kan blijken. Op deze momenten zou dan de peilstijging in het IJsselmeer moeten worden stopgezet. De Commissie adviseert te monitoren of geleidelijke opzet in maart als mitigerende maatregel nodig is of dat, gezien genoemd nadeel daarvan, wellicht beter gekozen kan worden voor een beperkte versterking van enkele dijktrajecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Natuur

De Commissie adviseert de gevolgen van het peilbesluit voor kwetsbare moerasbroedvogels op te nemen in het monitorings- en evaluatieprogramma en de resultaten te gebruiken bij het verder optimaliseren van het flexibel peilbeheer en/of de beheermaatregelen voor moerasnatuur zoals opgenomen in het beheerplan IJsselmeergebied teneinde eventuele nadelige effecten verder te verminderen.

Waterkwaliteit

De Commissie adviseert de eventuele gevolgen van het peilbesluit voor de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de KRW-maatregelen te monitoren en de resultaten te gebruiken bij het verder optimaliseren van het flexibel peilbeheer.

*3.1.2 Standpunt bevoegd gezag***Beoordeling natuureffecten**

Zoals het MER duidelijk maakt, heeft het structurele peilverloop vanaf maart (hoog) tot en met september (laag) effect op een groot aantal belangen. Op alle onderdelen van het peilverloop spelen meerdere belangen. Tijdens de m.e.r. is veel aanvullende informatie naar boven gekomen over de winst en mogelijke nadelen van de verschillende peilcomponenten. Op basis hiervan zijn in samenspraak met alle maatschappelijke belangengroepen, verenigd in het ROIJ, tijdens het BPIJ van 20 januari 2017 definitieve keuzes gemaakt over het te volgen structurele peilverloop.

Uit het MER en de passende beoordeling blijkt dat het vervroegd uitzakken in augustus/september positieve effecten heeft op de groei van waterplanten en riet en leidt tot extra foerageerareaal voor vogels die op droogvallende slikranden beschikbaar komt. Dit laatste is met name relevant tijdens de trek. De effecten zijn alle beperkt positief, vanwege de beperkte verlaging van het peil en het tijdstip van uitzakken aan het einde van het groeiseizoen. Het verschuiven van het tijdstip van uitzakken van 1 naar 15 augustus zal het positief effect iets doen afnemen. Wetenschappelijke informatie ontbreekt om dit kwantitatief te maken.

Tegelijkertijd bestaan vanuit de recreatiesector grote bezwaren tegen de uitzak in de zomer. Uitzakken in augustus/september leidt tot een (beperkte) verkleining van het beschikbare vaarareaal. Een belangrijker effect is dat de diepgang en daarmee toegankelijkheid van havens en toegangseuven afneemt met 10 cm. Met de gemeenten, provincies en watersportsector eind 2017 en begin 2018 een nadere knelpuntenanalyse uitgevoerd. De analyse heeft een inventarisatie opgeleverd van het areaal havens en vaargeuven die mogelijk nadelig effect ondervinden van het vast te stellen peilbesluit. Het op voorhand baggeren van al deze locaties brengt grote kosten met zich mee waarbij de baggerkwaliteit en de mogelijkheid om binnen bestaande beheer en onderhoudsprogramma de baggerwerkzaamheden uit te voeren sterk de kosten beïnvloeden of, waar en in welke omvang dit effect zich voordoet blijft onzeker. Dit wordt bepaald door een groot aantal factoren, zoals de diepgang van het schip, de waterafvoer door neerslag, de windrichting, de windkracht, etc. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, kan het voorkomen dat schepen belemmerd worden havens binnen te varen. Op basis van het onderzoek is het dus nog steeds onvoldoende duidelijk of en waar de knelpunten precies zullen optreden. Omdat niet op voorhand gesteld kan worden dat er geen effect voor de jachthavens zal optreden, is het uitzakken van het peil in het najaar vanaf 15 augustus in het peilbesluit gehandhaafd (en niet teruggebracht naar 1 augustus zoals eerder in het onderzochte basisalternatief in het MER).

Doelrealisatie zoetwatervoorziening

In het Nationaal Waterplan 2016-2021 (NWP) zijn de beleidskeuzes voor het IJsselmeergebied vastgelegd. Een belangrijk onderdeel daarvan is de strategische zoetwaterfunctie. Het Peilbesluit IJsselmeergebied legt deze beleidsvoornemens vast. In het kader van het Deltaprogramma en het NWP zijn analyses gemaakt van de zoetwatervraag en de benodigde maatregelen in het IJsselmeergebied om aan deze vraag te kunnen voldoen. Daarvoor wordt onder meer verwezen naar het

document Een veilig en veerkrachtig IJsselmeergebied – Synthesedocument (2014) dat in het kader van het Deltaprogramma voor het IJsselmeergebied is opgesteld.

Met het Deltamodel zijn maatregelen doorgerekend die de beschikbaarheid van water in de vier deltascenario's kunnen waarborgen. Voor het zichtjaar 2050 volstaat een waterbuffer van 400 miljoen m³ om onder alle deltascenario's aan de watervraag te kunnen voldoen, ook in een extreem droog jaar. Deze buffer is gelijk aan een waterschijf van 20 cm gezien over het hele IJsselmeergebied. Deze 20 cm is opgenomen als bandbreedte van het flexibel peilbeheer in de zomer.

Waterveiligheid

Uitgangspunt van het peilbesluit is dat deze niet mag leiden tot extra opgaven voor de waterveiligheid. In maart wordt een kortere peilverhoging beoogd om een natuurlijker peilverloop te realiseren. Deze kortere peilverhoging wordt alleen uitgevoerd wanneer geen sprake is van hoge afvoervoorspellingen of neerslag. Bij de keuze of het peil wordt opgezet speelt de waterveiligheid een belangrijke rol. Met de gemaakte keuzes in het peilbesluit en de sturingskeuzes die binnen het flexibele peilbeheer nog mogelijk zijn is geen sprake van een verhoging van waterveiligheidsrisico's.

In het evaluatie- en monitoringsplan in het kader van OFP zal de volgende evaluatievraag worden meegenomen: Zijn er extra risico's voor de waterveiligheid als gevolg van de peilopzet in het Markermeer en het IJsselmeer in het voorjaar opgetreden?

Natuur

9 Oktober 2017 is de vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verleend. Monitoring naar effecten op roerdomp en frequentie opzet in de zomer is opgenomen als voorschrift in de vergunning. Naar aanleiding daarvan en naar aanleiding van uw advies wordt in het evaluatie- en monitoringsplan in het kader van OFP ook gekeken naar de effecten op broedvogels.

Waterkwaliteit

In het MER is ook gekeken naar effecten op de chemische en ecologische waterkwaliteit. Hieruit blijkt dat effecten op de chemische en ecologische waterkwaliteit te gering zijn om in het kader van de evaluatie en monitoring meegenomen te worden.

3.2 Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

3.2.1 Samenvatting advies

Het bevoegd gezag – het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (hierna RCE) gevraagd zich uit te spreken over de juistheid en de volledigheid van de informatie in het MER. RCE geeft in haar reactie aan dat het onderdeel cultuurhistorisch landschap nog onvoldoende is uitgewerkt in het MER. Daardoor is de conclusie dat het effect op landschap neutraal is (0) volgens RCE te voorbarig. Volgens RCE is onterecht vooral ingezoomd op het water en niet op de randen (dijken, kades, kunstwerken). Verder zijn landschapskarakteristieken die nog in het gebied zichtbaar zijn, zoals de rode klif in Friesland, de resten van de strandwal aan het Veluwemeer bij Huizen en andere bijzondere overgangen tussen land en water (oevers, beekuitgangen, etc.), wel kwetsbaar. Deze lopen mogelijk gevaar bij de veranderingen van waterpeilen. De kans op erosie is hier aanwezig. RCE adviseert daarom mogelijk effecten hierop mee

te nemen in het evaluatie- en monitoringsplan. Tot slot ontbreken leemten in kennis over de gaafheid van de bodem van een groot deel van het IJsselmeergebied.

3.2.2 *Standpunt bevoegd gezag*

Bij de effectanalyse voor het aspect archeologie, cultuurhistorie en landschap is gekeken naar relevante aspecten waar als gevolg van het peilbesluit mogelijk effecten op kunnen ontstaan. Naar aanleiding van het peilbesluit vinden er geen fysieke maatregelen plaats (aanpassing dijken, kades of kunstwerken). Uit het MER blijkt dat er slechts geringe effecten worden verwacht als gevolg van erosie. Er is derhalve geen sprake van fysieke veranderingen die effect kunnen hebben op waardevolle gebieden. De verandering in waterpeilen valt immers ruimschoots binnen de huidig optredende bandbreedte. De effectanalyse in het MER voor het aspect archeologie, cultuurhistorie en landschap biedt derhalve voldoende informatie om dit belang te kunnen meewegen bij de besluitvorming. Wel zal in het evaluatie- en monitoringsplan in het kader van OFP een evaluatievraag worden opgenomen ten aanzien van de door u genoemde landschapskarakteristieken.

Bijlage A Insprekers

Nr.	Organisatie	Beantwoording in paragraaf
	<i>Overheden</i>	
12	Gemeente Urk	2.5.3
15	Gemeente Edam-Volendam	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
21	Gemeente Gooise Meren	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
26	Gemeente Súdwest-Fryslân	2.5.1; 2.5.5
43	Gemeente Waterland	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
44	Westfrieze gemeenten	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
46	Gemeente Blaricum	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
47	Waterschap Drents Overijsselse Delta	2.1.3; 2.3.2
53	Provincie Noord-Holland	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
68	Gemeente Noordoostpolder	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
70	Wetterskip Fryslân	2.1.1
	<i>Maatschappelijke organisaties</i>	
20	IJsselmeervereniging	2.4.1; 2.4.2
22	Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe en Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, afdeling Noordwest-Veluwe	2.1.4; 2.2.2; 2.4.1; 2.4.6
25	Recreatieschap Westfriesland	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3
59	LTO Noord, mede namens Maatschap Dijkstra-Verhoef en maatschap Scherpenkate	2.1.1; 2.1.2; 2.1.4
69	Vogelbescherming Nederland, mede namens Natuurmonumenten, Stichting Flevo-landschap, It Fryske Gea, Landschap Noord-Holland en Coalitie Blauwe Hart	2.4.1; 2.4.2; 2.4.5; 2.4.6
	<i>Bedrijven / recreatiesector</i>	
3	Aquasort It Soal	2.1.1; 2.1.2
4	Koninklijke BLN-Schuttevaer	2.5.3
10	Compagnieshaven Enkhuizen	2.1.1; 2.1.2

11	Stichting Jachthaven Enkhuizen	2.1.1; 2.1.2; 2.5.1
13	Marina Muiderzand	2.1.1; 2.1.2; 2.5.1
14	De Valk Monnickendam B.V	2.1.1; 2.1.2; 2.5.1
16	Jachthaven Andijk	2.1.1; 2.1.2
17	Marina Makkum	2.1.1; 2.1.2
18	Marina Volendam	2.1.1; 2.1.2
28	Particulier	2.5.1
34	Jachthaven Lelystad Haven	2.1.1; 2.1.2
45	De Vries Scheepsbouw Makkum BV	2.1.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.4.3; 2.4.4; 2.5.1; 2.5.2; 2.5.3; 2.5.4
48	watersportvereniging Makkum	2.5.1
49	HISWA, Watersportverbond	2.1.1; 2.1.2
50	Marina Den Oever BV	2.1.1; 2.1.2
51	Jachthaven Naarden	2.1.1; 2.1.2; 2.5.1
52	V.O.F. Roeland	2.1.1; 2.5.2
54	V.O.F. Tuin	2.3.1; 2.5.2
58	Camping De Eenhoorn	2.5.1
62	Maatschap M, A. en M. van Ittersum	2.1.1; 2.5.2
63	Melkveebedrijf Scherpenkate	2.1.1; 2.5.2
66	Nederlandse Kitesurfvereniging	2.5.1
67	Rondvaart Hoorn en Watertaxi Hoorn	2.5.1
	<i>Omwonenden</i>	
1	Particulier	2.3.1
2	Particulier	2.5.1
5	Particulier	2.5.5
6	Particulier	2.5.5
7	Particulier	2.5.5
8	Particulier	2.5.5
9	Particulier	2.1.1; 2.1.2
19	Particulier	2.5.5
23	Particulier	2.5.5
24	Particulier	2.5.5
27	Particulier	2.5.5
29	Particulier	2.5.5
30	Stichting Beheer Mandeligheid Parkhaven	2.5.5
31	Particulier	2.5.5
32	Particulier	2.5.5
33	Particulier	2.5.5
35	Particulier	2.5.5
36	Particulier	2.5.5
37	Particulier	2.5.5

38	Particulier	2.5.5
39	Particulier	2.5.5
40	Particulier	2.5.5
41	Particulier	2.5.5
42	Particulier	2.5.5
55	Stichting Beheer Houtribhoogte	2.5.5
56	Stichting Eigenaren Villapark Makkumerstrand/Makkum in Zee (StEM)	2.5.1; 2.5.5
57	Zuiderzee Vastgoed Projecten b.v.	2.5.5
60	Particulier	2.1.1; 2.3.2; 2.4.4; 2.5.2
61	Particulier	2.5.5
64	Particulier, mede namens andere eigenaren van Waterpark It Soal, tevens gezamenlijk verenigd in Coöperatie Waterpark It Soal	2.5.1
65	Particulier	2.3.1
71	Particulier	2.5.5